

BUDSKABET

Fordybelse   Analyse   Inspiration

1/2019

TEMA:
EVANGELIET TIL ALLE FOLK!

6
Ikke afsluttet!

22
Halvhjertet eller helhjertet

28
Hvilken mening giver det?

BUDSKABET

WWW.BUDSKABET.DK

Nr. 1/2019. Årgang 153
ISSN 0901-4802
ISSN 2446-404X (Budskabet online)
Budskabet udkommer fem gange om
året, næste gang den 12. april.

LAYOUT

Amalie Puggaard Poulsen

FORSIDEFOTO

iStockPhoto

TRYK

Jørn Thomsen Elbo A/S

ABONNEMENT

Papirudgave med fri netadgang: 300 kr.
(unge under 30: 170 kr.)
Kun netabonnement: 170 kr.
(unge under 30: 100 kr.)
Gaveabonnement: 170 kr. for papir-
udgave, 100 kr. for netudgave
Gebyr for udlandsabonnement: 50 kr.
Ved adresseændring bedes oplyst både
gammel og ny adresse.

UDGIVER OG EKSPEDITION

Luthersk Mission (LM)
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
tlf. 4820 7660, dlm@dlm.dk
www.dlm.dk

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke
nødvendigvis redaktionens synspunkter,
men redaktionen er ved deres optagelse
ansvarlig for, at holdninger og syns-
punkter må kunne rummes inden for
det, som Luthersk Mission (LM) står for.

REDAKTOR

Ole Solgaard,
Enggårdsvej 39, Kragelund, 8723 Løsning
tlf. 2327 1253, os@dlm.dk

REDAKTIONSUDVALG

Alex Dahl Karlsen,
cand.scient.pol., Tarm
alex.dahl.karlsen@gmail.com

Anton Bech Braüner,
stud.scient.pol., København,
a_brauner@hotmail.com

Helene Schou Andersen,
læge, Kolding
helene@ksandersen.dk

Per Månsson Westh,
cand.theol., København
peweje@gmail.com

Ruth Vatne Rasmussen,
hjemmegående/legestuesekretær, Silkeborg
vatnerasmussen@gmail.com

FORDYBELSE i bibelsk og luthersk tro

ANALYSE af tidens strømninger

INSPIRATION til kristent liv og mission

LEDER

- 04 Mission mellem passion og strategi
Per Månsson Westh

TEMA:

EVANGELIET TIL ALLE FOLK!

- 06 Ikke afsluttet!
Martin Haahr
- 10 Hvad tror danskerne?
Flemming Bak Poulsen
- 14 På vej til alle folk med evangeliet
Ole Solgaard
- 19 Flyt vort blik
Roar Steffensen

HORISONT

- 20 Når Guds ord bliver en selvfølge
- 21 Hvor blev anderledesheden af?

FOR TROEN

- 22 Halvhjertet eller helhjertet
Daniel S. Lind
- 26 For stolt til at elske?
Pernille Vig Kaarsholm
- 28 Hvilken mening giver det?
Simon Hauge Lindbjerg

BØGER

- 32 Det enestående liv
- 33 Robust kristendom
- 34 Før Darwin
- 36 Følg mig

Vores afkald – hvor store de end måtte være – er for intet at regne mod det at få lov til at se mennesker tage imod Jesus og få et evigt liv i ham!

LEDER

Mission mellem passion og strategi

AF PER MÅNSSON WESTH

En ung missionær prøvede for nylig at komme i kontakt med et unået folk – og blev dræbt. Er der en grænse for, hvor langt man bør forfølge sin passion for mission?

Mission er en hjertesag for evangeliske kristne, fordi vi mener, at det er en hjertesag for Gud. Derfor forkynnder vi visionen om at gøre Jesus kendt for alle mennesker i vores kirker, menigheder og missionshuse. Det er en grundlæggende del af det kristne DNA.

At følge visionen har dog også en pris. For nogle er prisen ultimativ. I november 2018 blev en 26-årig missionær dræbt, da han gik i land på en isoleret ø i Det Indiske Ocean.

Befolkningen på øen North Sentinel var på forhånd kendt for at afvise alle fremmede indtrængere voldeligt, og de indiske myndigheder har forbudt al adgang til øen. Alligevel var det et erklæret mål for den unge missionær John Allen Chau at forkynde Jesus til øens formentlig 50-100 beboere. Det kom til at koste ham livet.

Det var et tragisk dødsfald. Samtidig står mange af os, der har hørt om det, tilbage og kan ikke lade være med at blive en smule fascinere-

de over den passion, lidenskab og kompromisløshed, som den unge missionær udviste. Han trænede målrettet sine sprogkundskaber og var i en hård træningslejr for kommende missionærer. I sidste ende var han villig til at ofre sit liv for evangeliets skyld.

Dumdristigt?

Men når man læser om sådanne begivenheder på den anden side af jordkloden, melder en vis skepsis sig også: Var det ikke en dumdristig handling? Er der ikke en grænse for, hvor langt man bør forfølge sin passion for mission? John Chau mistede sit liv. Han *kunne* have brugt sine store evner blandt mindre fjendtlige folkeslag, som også var unåde.

Hvorfor valgte han denne ø, hvor der var stor risiko for at blive dræbt? Hvorfor satsede han sit liv på en ekstrem opgave, som indebar at vinde en fjendtlig befolknings tillid, lære deres

ukendte sprog og at forstå en komplet fremmed kultur og verdensbillede – alt sammen for at forkynde Jesus for mindre end 100 personer?

Vi kender ikke mellemregningerne i den konkrete sag. Men i et større perspektiv står kristen mission ofte i en spænding mellem passion og

keslag, fordi det giver os en følelse af kontrol og en fornemmelse af, at vi ved, hvad der foregår og hvor langt vi er nået?

Kun Gud har kontrol, og det er ham, der har det endelige ansvar for missionsopgaven. Ikke desto mindre skal mennesker stadig bruge de-

For mange mennesker er der et overlap, så deres kald også er deres passion, og deres lidenskab også er strategisk fornuftig

strategi.

Passion fødes ofte af Jesu ord om at "gå hen og gøre alle folkeslagene til mine disciple ...". For mange bliver det et kald, der overtrumfer enhver tanke på eget helbred, økonomi og øvrige personlige hensyn.

Strategi og fornuft er egenskaber, som Gud leder mennesker til at bruge efter bedste evne. Det er derfor, vi nøje overvejer, hvordan vi skal bruge vores begrænsede resurser mest effektivt, så vi kan målrette missionsindsatsen mod de strategisk bedste steder.

Bemærk, at I begge tilfælde er målet det samme: at flere får mulighed for høre evangeliet.

Spændingsfelt

Man kunne afvise hele dette spændingsfelt ved at sige, at Gud har kontrol. Og fordi han har kontrol, er det ikke menneskets sag at vurdere effektiviteten af vores egen missionsindsats. Vi skal "gå hen og gøre folkeslag til disciple" og ikke vurdere, om indsatsen er effektiv, kunne indvendingen lyde.

Men i praksis vurderer vi alligevel. Når det er vores penge, der bliver brugt, og det er vores liv, der går med arbejdet, så vil vi gerne se resultater. Og måske taler vi om strategi og unåde fol-

res sunde fornuft, som er givet af Gud. Det gør vi ikke mindst, når vi lægger planer for mission.

Virkeligheden er altså, at vi i praksis må tage højde for både passion og strategi.

Der er grænser for, hvor langt man bør forfølge sin passion for mission. Men det må være op til den enkelte person at vurdere, hvad der er det rigtige at gøre i en konkret sag, med tanke på sin kristne overbevisning og sin sunde fornuft.

På samme måde er der grænser for, hvor meget strategi skal fylde i missionsovervejelserne.

Fra organisatorisk hold forsøger man at tilrettelægge missionsindsatsen efter den strategi, der efter menneskelig bedømmelse giver bedst mening. Men der skal også være plads til den enkelte missionærs passion.

For mange mennesker er der et overlap, så deres kald også er deres passion, og deres lidenskab også er strategisk fornuftig. Andre gange er der en modsætning. Fx kan John Chaus passion for at nå et meget lille unået folkeslag virke strategisk tvivlsom.

Men i sidste ende er det ikke til at vide, om netop hans vidnesbyrd har plantet det kristne budskab i unåde menneskehjarter et sted på kloden. ■

Per Månsson Westh

TEMA

Ikke afsluttet!

AF MARTIN HAAHR

Det kan chokere mig, hvor hårdhjertet og ligeglad jeg ofte kan være over for det, der er nøden i Guds hjerte: at alle mennesker skal frelses.

Martin Haahr, f. 1984

Lærer på KFS' Ledertræningscenter (LTC)
martin@kfs.dk

Gå ud i hele verden,
lød Herren Jesu ord.
En helt umulig færden,
en opgave for stor.
Se, Jesus, til din kirke,
i himmel og på jord.
Vi er på knæ og beder
om kraften i dit ord.
*Gå ud med håb i dag
til alle folkeslag:
Her er den Gud, som gav sit liv,
i evig kærlighed.¹*

Frank Houghton var missionær og senere generalsekretær for Kina Indlandsmission (China Inland Mission).² Mødet med millioner af ufrelste kinesere og Jesu ord til sin menighed om at bringe evangeliet om ham til alle folkeslag (Matt 24,14) gjorde stort indtryk på ham. Der-

for skrev han i 1929 denne sang som en bøn og et fornyet kald til Guds menighed om at gå til dem, som endnu ikke har hørt om og taget imod frelsen i Jesus.

Ligegyldigheden i mit hjerte ...

Det er en sang, jeg ofte selv lytter til og synger med på, fordi jeg gerne vil, at det, som er nøden i Guds hjerte, også må være nøden i mit hjerte!

Når hverdagen først ruller, bliver jeg igen og igen i min travlhed optaget af alle de dagsordener og gøremål, der er vigtige for mig, så jeg let mister kontakten med og synet for det, der er vigtigst for Gud. Han vil, at alle mennesker – nær og fjern – som endnu ikke har taget imod evangeliet om Jesus, skal høre om ham. Måske kender du til noget af det samme fra dit eget liv?

I Johannesevangeliet 4 hører vi, at Jesu disciple efter en lang vandring er optaget af at

skaffe mad til at mætte deres maver – Jesus derimod er optaget af de mennesker i Samaria, som endnu ikke har taget imod ham.

Da disciplene efter en tur i byen kommer tilbage til Jesus og undrer sig over, at han umiddelbart ikke vil have noget at spise, svarer Jesus: ”Min mad er at gøre hans vilje, som har sendt mig, og fuldføre hans værk ... Luk jeres øjne op, se ud over markerne, de er hvide til høst” (Joh 4,34f.).

Et par kapitler senere udfolder Jesus, hvad Guds vilje er: ”Og hans vilje er, at jeg ikke skal miste noget af alt det, han har givet mig, men oprejse det på den yderste dag. For min faders vilje er, at enhver, som ser Sønnen og tror på ham, skal have evigt liv, og jeg skal oprejse ham på den yderste dag” (Joh 6,39f.).

Ser du kontrasten? Jesus tilsidesætter sine egne behov, fordi han er optaget af den enkelte i Samaria, som endnu ikke kender ham – disciplene derimod har slet ikke syn for indbyggerne i Samaria og deres behov for at møde Jesus, fordi de er så optaget af deres egne behov.

Vi kan tage os til hovedet over disciplene, men er det ikke det samme, der let sker i din og min hverdag? At vi midt i vores jagen efter nødvendige (og unødvendige!) jordiske behov – ligesom disciplene – let mister synet for den ”mad”, Jesus er optaget af, nemlig at møde de mennesker, som Gud hver dag sætter på vores vej, med det livgivende og livsvigtige budskab om Jesus?

... og nøden i Guds hjerte

Det kan både bedrøve mig og chokere mig at tænke på, hvor hårdhjertet og ligeglad jeg ofte kan være over for det, der er nøden i Guds hjerte.

Jeg lever i en verden, som er forsonet med Gud (2 Kor 5,19). Gud har skabt og elsker hvert eneste menneske. Ja, hvert menneskeliv er dy-

FOTO: PIXABAY

rebart for ham (Sl 49,8-9.16)! Og han vil ikke, at noget menneske, som han har skabt, skal gå evigt fortabt! Men han vil, at alle mennesker skal frelses og leve evigt med ham (2 Pet 3,9. 1 Tim 2,4. Ez 18,23 m.fl.).

Jesus har betalt den fulde pris for alt det, der skiller min ikke-troende næste fra Gud (Joh 3,16). Guds frelsesgave ligger færdig og klar til at række til alle mennesker uden undtagelse.

Ja, jeg ved, at evangeliet om Jesus i sig selv rummer kraften til at føre mennesker fra mørket og døden under Djævelens magt til lyset og livet i Guds rige (Rom 1,16f. Kol 1,13). Jeg ved, at min ikke-troende næste går imod Guds evige dom og straf, hvis han/hun ikke hører om og tager imod frelsen i Jesus (Rom 2,12; 10,12-17).

Og alligevel er jeg i min hverdag ofte så optaget af mig selv og alle mine egne dagsordener og gøremål, så jeg let overser de mennesker omkring mig, som har brug for at høre om Jesus. Eller måske bliver jeg fej og tier stille, når jeg endelig ser anledningen, fordi jeg frygter for, hvad de måtte tænke om mig.

Disciplene er optaget af at skaffe mad til at mætte deres maver. Jesus derimod tilsidesætter sine egne behov, fordi han er optaget af de mennesker i Samaria, som endnu ikke har taget imod ham.

Må Gud tilgive mig og os for vores alvorlige forsømmelser på dette område – tænk, at vi som kirke har haft evangeliet om Jesu fuldbragte frelse i 2000 år, men at vi stadig ikke har fuldført Jesu befaling om at række dette evangelium til hele verden!

Må vi for Guds ansigt blive fornyet i synet for, hvad der er vigtigt for Gud – og handle efter det, så det ikke bare bliver ved snakken!

Lev for Jesus – det er livet!

Paulus pointerer, at Guds fuldbragte frelse og hans kærlighed til hele den gudsfjendske verden er det, der mere end noget andet tvinger os til at gå til de ufrelste (2 Kor 5,14).

I forlængelse af disse fantastiske ord siger Paulus: "Og [Jesus] døde for alle, for at de, der lever, ikke længere skal leve for sig selv, men for ham, der døde og opstod for dem" (2 Kor 5,15). Det vil sige: Jesus har købt mig fri fra, at mit liv skal handle om mig selv!

Da den kendte Kina-missionær Hudson Taylor var i midten af teenageårene, åbenbarede Gud evangeliet for ham og gav ham fred med Gud. Samtidig blev det afgørende for ham at indse, at han dermed ikke skulle leve for sig selv:

At Jesus har købt mig betyder først og fremmest, at jeg er købt fri fra Guds dom til et evigt liv sammen med ham – men det betyder også, at mit liv dybest set tilhører Gud (...ikke bare som noget from snak, men som en reel virkelighed!).

Det førte til, at Hudson Taylor lagde sit liv i Guds hænder og lod Gud lede ham, hvorhen han ville. Det blev derfor også en væsentlig

drivkraft bag den rige tjeneste, som Hudson Taylor kom til at stå i blandt det kinesiske folk, hvor han blev redskab til mange tusinde kineseres omvendelse og frelse.

Da jeg læste dette første gang, skabte det en bøn i mit eget liv – som Lina Sandell tidligere har formuleret:

Jeg er ej mer' min egen,
jeg hører Jesus til.
Han har mig købt med blodet,
og hans jeg være vil.
Han gik for mig i døden
og tog min synd på sig.
O, skulle jeg ej elske
ham, som har elsket mig?

Lad mig ej heller leve
mig selv kun til behag,
nej, leve til din ære
og tjene dig hver dag.
Og skønt du ej behøver
en tjeneste af mig,
så giv af nåde, Herre,
jeg dog må tjene dig.
(SOS nr. 571, v. 1 og 4)

Hvis vi vægrer os ved at bede samme bøn som Hudson Taylor af frygt for, hvad Gud måtte kalde os til, så lad os lytte til hans erfaring efter mange års tjeneste: "Jeg har aldrig bragt et offer, for nok var offeret stort, men lønnen var langt større!" Vores afkald – hvor store de end måtte være – er for intet at regne mod det at få lov til at se mennesker tage imod Jesus og få et evigt liv i ham!

For et par år siden var min hustru, Lene, og jeg i Cambodja, hvor vi bl.a. besøgte LM's missionsarbejde i Siem Reap. Det gjorde et kæmpe indtryk på os at være med til gudstjeneste i Church of Siem Reap og se en stor forsamling cambodjanere lovprise Jesus – de fleste af disse er kommet til tro inden for de senere par år.

Tænk, at vores lille økonomiske bidrag, bønner for arbejdet og andres villighed til at gå med evangeliet til det cambodjanske folk kan være med til at have en evig betydning for så mange

Tænk, at vi som kirke har haft evangeliet om Jesu fuldbragte frelse i 2000 år, men at vi stadig ikke har fuldført Jesu befaling om at række dette evangelium til hele verden!

Må Gud bevare os fra, at det bare bliver ved artikelskrivning, konferencer, udvalgs-møder og de gode intentioner

mennesker (se 2 Kor 9,12-15)! Man forstår lidt af, hvorfor Paulus skriver: "Hvor herligt lyder fodtrinene af dem, der bringer godt budskab!" (Rom 10,15b).

Uanset om Gud kalder dig til at være et vidne om Jesus på din arbejdsplads her i Danmark eller kalder dig til at gå til de uåede folk ude i verden, er de følgende linjer fra en anden sang af Lina Sandell min bøn for mig selv og for dig, der læser dette:

Lev for Jesus! Det er livet,
intet bedre liv jeg ved.
Du den bedste ven må give
hjertets første kærlighed.

Lev for Jesus! Du må samle
sjæle omkring korsets ord;
skynd dig inden natten kommer,
mørket sænker sig på jord.

Giv dig helt! Og saligt bliver
livet her på jorden da;
lev for Jesus og da bliver
evigt dit halleluja.

Hvem har Gud sat på din vej?

Nøden er stor! Ingen af os kan række ud til alle – men vi kan alle sammen række ud til nogen! Hvem har Gud særligt lagt hen til dig? Inden du læser videre, så prøv lige at overveje spørgsmålet: Hvem har Gud særligt lagt hen til dig?

Gud elsker alle slags mennesker – uanset deres etniske, kulturelle, sociale eller religiøse tilhørsforhold. Derfor er det også opmuntrende,

at Gud har skabt os med meget forskellige personligheder og evner og lægger os forskellige folk på hjertet, som vi på en særlig måde kan bede for og række evangeliet til: ikke-troende familiemedlemmer, naboer, arbejdskollegaer, asylansøgere, folk i den tredje verden, hjemløse, grønlandere, alkoholramte familier, folk i nyreligiøse miljøer, ensomme studerende osv. osv.

Der er rigeligt at tage fat i – må vi hver især bruge tiden, mens vi har den, dér hvor Gud har sat os!

"Så gør dog noget!"

I sin prædikenlære lægger den engelske vækkelsesprædikant Charles Spurgeon (1834-1892) røst til et kald, jeg tror, vi har brug for også at høre i dag: "Brødre, gør noget; gør noget, gør noget. Mens udvalg spilder deres tid med at træffe beslutninger, så lad os gøre noget ... Lad os vinde sjæle. Alt for ofte diskuterer vi, og diskuterer, og diskuterer, og Satan griner i sit ærme ... Jeg be'r om, at I alle må være mænd, der handler ... Vores ene mål er at frelse syndere, og det skal vi ikke bare tale om, men gøre i Guds kraft". På nådens grund og i tillid til evangeliets kraft: Gør noget!

Må Gud bevare os fra, at det bare bliver ved artikelskrivning, konferencer, udvalgs-møder, de gode intentioner osv. Lad os arbejde, så længe vi har tid. Og må den evangelisk forankrede missionsbevægelse Hernhutternes slagord stå som en bøn for vores liv: "Må Lammet, som blev slagtet, få den ære for sin lidelse, som han fortjener."

- 1 Dette er Jens Lomborgs foreløbige oversættelse af første del af sangen "Facing a task unfinished". Hør hele sangen på engelsk her: www.youtube.com/watch?v=zOpt_bulJxY
- 2 China Inland Mission (CIM), som i 1865 blev startet af den kendte Kinamissionær Hudson Taylor, skiftede i 1964 navn til Overseas Missionary Fellowship (OMF), som i dag er en stor missionsorganisation blandt de øst-asiatiske folk.

TEMA

Hvad tror danskerne?

AF FLEMMING BAK POULSEN

De fleste danskere er påpasselige med at tale om tro. Vi taler kun ærligt om troen, når vi er trygge. Derfor er respekt og åbenhed så vigtigt for at få en god samtale om tro.

Hvad tænker og tror danskerne? Hvilke værdier og holdninger præger os? Hvad er vi optaget af?

Hvis vi vil møde vores kolleger og naboer med evangeliet, er det vigtigt at kende lidt til den slags spørgsmål. Artiklen baserer sig dels på forskellige undersøgelser af danskernes tro og dels på mine egne personlige erfaringer fra samtaler med vidt forskellige mennesker, ikke mindst igennem de seneste otte år, hvor jeg har været præst i folkekirken.

Men først en vigtig reminder ...

Ingen kender svaret

Det er kun Gud, som kender hjertet. Derfor giver det dybest set ingen mening at udtale sig om et andet menneskes tro – i hvert fald ikke i endelig forstand. Måske kan vi ikke engang udtale os om vores egen. Troen ligger i de dybeste

lag hos os og er på en måde utilgængelig både for os selv og andre.

Måske er det en af grundene til, at det er så svært at lave undersøgelser om tro, og at resultaterne kan springe i mange forskellige retninger afhængigt af, hvordan og i hvilken sammenhæng spørgsmålene er stillet.

Jeg tror, det er vigtigt at være bevidst om dette, når vi møder et andet menneske og forsøger at tale om troens dimension. Hvis min indgangsvinkel er, at hvert menneske er et mysterium, skaber det en bedre platform for en frugtbar samtale. Formodentlig er der ingen af os, som tror helt på samme måde, og derfor er det vigtigt, at vi nærmer os hinanden med respekt, åbenhed og nysgerrighed.

Omvendt er vi ikke bare isolerede øer – heller ikke på troens område, og den givende og spændende samtale opstår netop, når vi kan gen-

Noget af det første, som springer mig i øjnene, når jeg tænker på danskernes tro, er ordet blufærdighed

kende (måske bare små) elementer af tro hos hinanden og samtidig kan lade forskelligheden imellem os blive til inspiration.

Når det gælder det, man kan kalde ”troens indre dynamik”, har jeg eksempelvis af og til følt, at jeg havde mere til fælles med et menneske fra den modsatte fløj end med nogle af dem, som både jeg selv og andre sætter mig i bås med rent teologisk og kirkepolitisk. Den slags erfaringer er tankevækkende.

Blufærdighed

Noget af det første, som springer mig i øjnene, når jeg tænker på danskernes tro, er ordet blufærdighed. De fleste danskere er påpasselige med at tale om tro. Det er for privat. I hvert fald hvis det bliver mere personligt end nogle generelle forholdsvis alment accepterede udsagn i stil med: ”Der er mere mellem himmel og jord”. Det er grænseoverskridende at tale om, hvordan man rent faktisk tror.

Måske gælder det også dem af os, som er vant til at komme i kristne sammenhænge, hvor der tales meget om tro. Jeg synes i hvert fald selv, det kan være udfordrende, når jeg ved forskellige lejligheder forsøger at sætte enkle ord på, hvorfor jeg tror på Gud.

Vi er blufærdige, fordi vi beskytter noget vigtigt. Et følsomt område i vores liv. Vi taler kun ærligt om troen, når vi er trygge. Det er derfor,

respekt og åbenhed er så vigtigt for at få en god samtale om tro.

Hvor kommer blufærdigheden fra? Frygt for ekstremisme og stigmatisering? Historiske rødder tilbage fra dengang kirken havde en helt anden magtposition? Gamle sår fra kristne eller præster, som i misforstået sandhedskærlighed gjorde skade på andre (Jeg hører fx mange historier om forfærdelige konfirmationspræster – især fra mennesker over 50)? Misforståelser?

Uanset forklaringen: Trosblufærdigheden er et vilkår i Danmark. Et vilkår, som det på mange måder ville være godt, om vi kunne overvinde. Men vi overvinder den ikke ved at være grænseoverskridende – tværtimod. Jeg spørger fx mig selv, om missionsfolks dårlige ry kun skyldes, at vi er blevet misforstået. Måske har vi ikke i tilstrækkelig grad været ”snilde som slanger og enfoldige som duer”?¹ Måske er vi ikke klar over, hvor grænseoverskridende andre kan opfatte det, vi siger og gør?

Kirke og kristendom på retræte I

Det går tilbage for klassisk kristendom i Danmark. Ikke i voldsom hast, men støt og roligt har det været tendensen i de seneste årtier.

I 2008 svarede 69,5 procent ’ja’ til spørgsmålet: ”Er du et troende menneske?”. I 2013 var andelen faldet til 52 procent.² Det afspejler sig også i folkekirkens medlemstal. 89,3 procent af danskerne var i 1990 medlem af folkekirken, men i 2018 var andelen faldet til 75,3 procent.³ En væsentlig del af faldet skyldes indvandring, men det ændrer ikke på den generelt faldende tendens, selvom den nedadgående kurve er mindre stejl.⁴

Kombinationen af danskernes trosblufærdighed og folkekirkens trods alt dominerende stilling er både paradoksalt og temmelig påfaldende i international sammenhæng.

Trods det forholdsvis store medlemstal er det kun omkring to procent af medlemmerne, som går i kirke på en almindelig søndag. Hvis man derimod undersøger, hvor mange der er i kirke i løbet af en uge (til forskellige arrangementer),

Flemming Bak Poulsen,
f. 1974

Sognepræst i Rønnevang Kirke,
Taastrup
fbp@km.dk

FOTO: PEXELS

Forskellige former for spirituel praksis som fx pilgrimsvandring, meditation og retræte vinder frem i dansk kirkeliv. Det er et resultat af en øget spirituel åbenhed blandt danskerne.

er der en stigende tendens, og tallet er oppe omkring fem procent. Målt over det seneste år er der faktisk lidt flere, som går i kirke end i biografen.⁵

Måske rummer den ydre tilbagegang muligheden for at komme en indre nysgerrighed i møde. Hvor kirken tidligere kæmpede med den udfordring, at folk troede, de vidste, hvad kristendom var, og havde valgt den fra, så er der måske i dag i højere grad en åbenhed og nysgerrighed over for kirke og tro – simpelthen fordi folk ikke længere ved så meget om kristendommen.

Jeg oplever fx jævnligt, at mennesker direkte eller indirekte udtrykker overraskelse i mødet med kirken. Tænk at præsten er et (relativt) normalt menneske, og at det, som foregår i kirken, kan være interessant. Det havde de ikke forventet.

Kirke og kristendom på retræte II

Kristendommen er også på retræte i en anden forstand: Forskellige former for spirituel praksis som fx pilgrimsvandring, meditation og netop retræter vinder mere frem i dansk kirkeliv. En fornemmelse af, at flere danskere er ble-

vet åbne for forskellige former for (østlig) spiritualitet, har givet kirken frimodighed til at inkludere nogle af disse praksisformer i en kristen udgave eller til at genopdage og genoptage elementer fra den kristne mystik. Mange danskere i dag er åbne over for det spirituelle, men afvisende over for det dogmatiske.

Morten Thomsen Højsgaard har beskrevet, hvor omfattende påvirkningen fra buddhistisk religion er – ikke mindst inden for indflydelsesrige områder som kunst, kultur og erhvervsledelse. Han kalder sin bog *Den tredje reformation*, fordi han mener, denne nye åndelighed har reformationsomfang.⁶

Light-buddhismens indflydelse gælder ikke kun på elitært, men også på folkeligt niveau, hvor teknikker som yoga, mindfulness og meditation er vidt udbredt. En kollega, som er præst i en mindre landsby, fortalte mig, at hun var blevet optaget af kristen spiritualitet, fordi hun havde lagt mærke til, at det lokale yogacenter kunne samle 50-60 mennesker til deres arrangementer – og så mange plejede der mildt sagt ikke at komme i kirke.

Denne tendens er dog ikke kun et spørgsmål

om åndelighed, mener religionssociologen Lars Ahlin: "Jeg synes, forskere i både udlandet og herhjemme har en tendens til at overvurdere opblomstringen af den alternative praksis og ophøje spiritualitet til en religiøs størrelse. Man gør de mennesker, som gør brug af noget alternativt, mere religiøse, end de egentlig er."⁷

Jeg tror, hans advarsel er relevant, men det er dog alligevel et kendetegn ved danskernes tro, at der er en relativt ny åbenhed over for forskellige former for mere eller mindre religiøst præget spirituel praksis. Den åbenhed giver nye muligheder for også at tale om kristen spiritualitet.⁸

Mange muligheder – mangel på mening

Det går godt i Danmark. Vi ligger højt i diverse målinger af lykke og livskvalitet. Samtidig plages et historisk højt antal danskere af depression, stress og angst. Når nu det går så godt, hvorfor har vi det så dårligt?

Måske hænger det sammen med, at ansvaret for vores egen lykke bliver placeret entydigt hos os selv. I et samfund med stigende velstand og mange muligheder er det din egen skyld, hvis du ikke er lykkelig. Kan et menneske bære det ansvar? Det kan blive en negativ spiral, hvor jeg forgæves søger svaret i mig selv – gerne assisteret af det villige korps af psykologer og selvhjælpsguruer – men i stedet ender med at grave mig dybere ned i hullet. Vi får at vide, at sandheden findes inde i os selv. Men som Svend

Danskernes religiøsitet er blevet mere flertydig og forskelligartet, men måske er den samtidig blevet mere ærlig

Brinkmann tørt konstaterer: "Fakta er, at inde i dig findes kun organer."⁹

For mig at se hænger denne tendens sammen med en markant søgen efter mening, som også præger vores tid.¹⁰ Her tror jeg, der er basis for en frugtbar afsøgning af det potentiale for mening, som kristendommen rummer – og måske vigtigere: Hvad kristendommen rummer i forhold til at bære meningsløsheden.

Ifølge Brinkmann ligger meningen i, at livet vender udad i stedet for indad. Det tror jeg på sin vis, Jesus ville være enig med ham i, selvom der nok er forskel i rækkevidden og dybden af deres pointer.

Alt er på valg

Traditioner har ikke længere samme vægt. Traditionelle autoriteter er faldet sammen. Truer det kirke og kristendom i Danmark? Måske nok når det gælder medlemstal og ydre tilslutning, da færre og færre tilslutter sig på grund af tradition. Det er blevet et aktivt valg. Men det rummer også en mulighed. Danskernes religiøsitet er blevet mere flertydig og forskelligartet, men måske er den samtidig blevet mere ærlig. Måske er der færre fordomme og forventninger.

Kirkens opgave er uforandret: at praktisere og prædike kærlighed. Ikke kærlighed som kliche, men i hele den nytestamentlige spændvidde, som Jesus stod for, når han af kærlighed afslørede falskheden og hykleriet og satte fingeren på de ømme punkter i menneskers liv, samtidig med at han var mild og imødekommende mod selv de værste eksemplarer af menneskeracen.

Hvad tror danskerne? Som nævnt indledningsvis, kender kun Gud hjerterne. Hvis vi havde hans perspektiv, ville vi formodentlig se 5.806.015¹¹ forskellige måder at tro på. Hvad der er vigtigere: Ingen ønsker stærkere end han, at samtlige 5.806.015 danskeres tro kommer til at rette sig imod Jesus Kristus, som er sandheden og den eneste vej til frelse.¹² Her ligger den dybeste kilde til frimodighed i ethvert missionsarbejde.

- 1 Matt 10,16
- 2 www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/hver-anden-dansker-vil-kaldesig-troende
- 3 www.km.dk/folkekirken/kirkestatistik/folkekirken-medlemstal/
- 4 www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/nye-tal-folkekirken-medlemstab-skyldes-indvandring
- 5 www.folkekirken.dk/aktuelt/nyheder/flere-gaar-i-kirke-end-i-biograf
- 6 Morten Thomsen Højsgaard: *Den tredje reformation – fra statskristendom til google-buddhisme*, Kristeligt Dagblads Forlag, 2014
- 7 www.kristeligt-dagblad.dk/kirke-tro/vi-overvurderer-spiritualitetens-fremmarch
- 8 Fx har journalist Charlotte Rørth's bøger haft stor gennemslagskraft: *Jeg mødte Jesus – Bekendelser fra en modvilligt troende*, Informations Forlag 2015, og: *Vi mødte Jesus – Og hvad kommer det andre ved?*, Gyldendal 2017
- 9 www.kristeligt-dagblad.dk/liv-sjæl/2014-09-19/det-er-tid-til-selvaftvikling
- 10 www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/10-boeger-om-det-meningsfulde-liv
- 11 Tal fra Danmarks Statistik 4. kvartal 2018
- 12 1 Tim 2,4. ApG 4,12

TEMA

På vej til alle folk med evangeliet

AF OLE SOLGAARD

Mange forskellige folk er målgruppe for evangeliet. Fire mennesker peger på konkrete behov og muligheder i deres sammenhæng.

Ole Solgaard, f. 1969

Redaktør af *Budskabet* og journalist på *Tro & Mission*
os@dlm.dk

Når Jesus endnu ikke er kommet til syne igen, skyldes det hverken løftebrud eller nøleri. Det skyldes derimod, at "han har tålmodighed med jer, fordi han vil, at ingen skal gå fortabt, men at alle skal nå til omvendelse" (2 Pet 3,9).

Guds ønske om evigt fællesskab med alle mennesker er flyttet ind i hjertet på enhver kristen. Det budskab om håb og frelse, som vi selv bygger vores liv på, motiverer os til, at andre mennesker og andre folk får del i det samme.

Mennesker og folkegrupper er i øvrigt vidt forskellige: Religiøse. Sekulære. Overtroiske. Sorte. Hvide. Velfungerende. Marginaliserede.

Samtidig har alle mennesker og folkegrupper det væsentligste til fælles: Uanset om de er bedst eller ej, er de alle både skabt og

løskøbt af den treenige Gud, som brænder efter et evigt fællesskab med enhver, uden undtagelse.

I den tid, som er nu – også kaldet nådetiden – har vi hver især mulighed for at være med i Guds mission. Han vil, at alle folk skal nås med evangeliet. Både i Danmark og internationalt.

For at få lidt mere kød og blod på den sag har vi spurgt fire erfarne personer om, hvad man kan blive udsat for som missionær i den kontekst, de hver især er involveret i. Hvilke behov, muligheder og udfordringer er der blandt grønlandere, peruanere, Køge-borgere og i den internationale partnerskabsmission?

Vi håber, de forskellige glimt fra udvalgte områder kan inspirere til at bakke op om vores fælles missionsindsats og se perspektiverne deri.

Mission blandt grønlandere

Hvilke behov er der?

Selvom 92 % af grønlanderne er døbt, har kirken i Grønland forsømt at vise mennesker hen til Jesus. Derfor er mange "som får uden hyrde". Rigtig mange kender til overgreb og misbrug. En del er sekulariserede, men der er alligevel generelt en større åndelig åbenhed blandt grønlandere end blandt danskere.

I Danmark er der behov for at synliggøre og få kontakt til de godt 15.000 grønlandere, der er fordelt over hele landet. De er ikke omfattet af integrationstiltag, fordi de sidder mellem to stole, idet de både er danske statsborgere og medlemmer af Rigsfællesskabet. Mange af dem er velfungerende; kun 5 % af dem er marginaliserede.

Hvad er opgaven?

Opgaven er at række evangeliet til "et folk, der vandrer i mørket" og hungre efter evangeliet.

Mulighederne er store. Når jeg i Grønland inviterede til bibelkursus, blev det hurtigt fyldt af folk, der bare kom ind fra gaden, også hjemløse. Og lige nu har jeg haft besøg af en grønlander fra Skjern, der mente, der vil være tilslutning dér, hvis vi laver et arrangement med kristent indhold.

I Danmark bliver min opgave ret opsøgende, hvor jeg vil opsøge enkeltpersoner ved at gå fra dør til dør og samle dem til bibelstudie, særligt i Esbjerg og Herning. Jeg har også planer om at lave noget grundlæggende bibelundervisning til YouTube på både dansk og grønlandsk. Tilsvarende overvejer jeg at lave nogle andagter til nærradioer.

Hvilke udfordringer er der?

Grønlandere er et kuet folkefærd. De føler sig ikke agtede af danskere, men lukker sig let om sig selv. Så man kan ikke komme som en arrogant og bedrevende dansker og opnå kontakt.

PRIVATFOTO

Når man derimod møder dem med respekt, ydmyghed og kærlighed, bliver man mødt med smil, åbenhed og gode kontaktmuligheder.

Når evangeliet skal formidles, har det været et mantra for mig, at det skal gøres enkelt. Evangeliet skal udtrykkes klart og ligetil, gerne med eksempler og vidnesbyrd fra hverdagen, som de kan relatere til.

Hvad kan man blive udsat for?

Det er svært at svare på.

Indimellem må man væbne sig med tålmodighed i forhold til kulturen om aftaler. Når en alkoholiker fx får penge på kontoen, kan han være svær at få kontakt med i en periode.

Min kone og jeg har haft den glæde at opnå gode venskaber med grønlandere, men det tager tid. Generelt er der gode muligheder for positive relationer med grønlandere. ■

SØREN ERIKSEN
EVANGELIST/GADEPRÆST
BLANDT GRØNLÆNDERE I
DANMARK
TIDLIGERE SOMANDS-
MISSIONÆR I GRØNLAND

Mission blandt peruanere

PRIVATFOTO

ROAR STEFFENSEN
PENDLERMISSIONÆR I PERU

Hvilke behov er der?

Der er behov for at forkynde evangeliet! Der er mange i kirken i Peru, der tænker meget legalistisk: at vi skal gøre det ene og det andet for at være gode kristne og have det godt med Gud. Derfor er der brug for, at nåden og friheden i Kristus forkyndes, og at der undervises om den.

Samtidig er der også et stort behov for at forkynde og undervise om nådens konsekvenser i vores liv – ligesom der er behov for at fokusere på, at Guds hjerte også banker for andre, så kirken ikke bliver sig selv nok.

Hvad er opgaven?

Opgaven har i de senere år handlet meget om undervisning og medvandring. Vi har undervisningsopgaver på enten bibelsko-

len eller på det teologiske seminarium, SE-TELA. Og sådan vil det fortsat være.

Dog kan der også i de kommende år blive tale om at placere missionærer i mere lokale opgaver, hvor de kan være med i evangeliseringen blandt lokale, forkyndelse og oplæring af nye kristne og menighedsbyggende arbejde.

Derudover kunne der måske også ligge en opgave i at hjælpe den lutherske kirke i Peru med at gå med evangeliet til unåde folk i Aymara-områderne ved Titicaca-søen.

Og så handler det i øvrigt altid om at engagere sig i det lokalsamfund, man bor i, fx i fodboldklubben.

Hvad er udfordringerne?

Udfordringen er især at få opbygget et

modent og godt lederskab. Det peruanske samfund er præget af mistillid, og det gør sig også gældende i kirken. Derfor bliver der ofte skiftet ud på ledende poster, så det kniber med kontinuiteten.

Det er også en udfordring at få den lutherske lære ind under huden på mennesker, så de virkelig griber nådens frigørende evangelium.

Og så er det altid en udfordring at vise, at man er villig til at tilegne sig sprog og kulturkendskab og til at tilpasse sig den peruanske kontekst.

Hvad kan man blive udsat for?

Man kan blive udsat for hovedpine! Helt konkret, når man bor eller bevæger sig rundt i mere end 3.000 meters højde. Og i overført betydning får man let hovedpine af alt det, der ikke går så godt eller så stærkt, som vi kunne ønske os.

Samtidig bliver ens hjerte også udsat for glæde og kærlighed, når man kommer til at holde af folket, landet og de nye venner. Det gør os også udsat for hjertekvaler, for nogle gange bliver vi svigtet af mennesker, vi stolede på.

Man kan blive udsat for konflikter, fordi vi ser forskelligt på ting og ikke altid er gode til at håndtere det. Og man kan blive udsat for overvældende meget kærlighed og taknemmelighed, når man kommer rundt og underviser og besøger menighederne.

Som missionærer i Peru har vi også mulighed for at rejse rundt i et helt fantastisk land, hvor både natur, historie og kultur i høj grad beriger vores liv. Man kan blive udsat for at få en hjemmestrikket hue, når man er på besøg i en menighed højt oppe i Andeshjergene, eller at få serveret mad, man ikke anede eksisterede og slet ikke troede kunne spises. ■

Mission blandt Køge-borgere

Hvilke behov er der?

Umiddelbart ser det ikke ud til, at folk i Køge har noget behov for Gud. De har det lige så fint uden.

Men området er præget af en del overtro. For et par uger siden var der fx en artikel på lokalavisens bedste side om fulde huse ved et show, hvor en clairvoyant kom i kontakt med de døde. Clairvoyanten blev citeret for at sige: "Kom indenfor – ånderne har allerede taget plads."

I det daglige ser vi ikke meget til dette, men vi hører om folk, der tilbyder naturguder i skovene og ser mange skilte til alternative behandlere. Hvis Gud kan passe ind, er han vel også velkommen, men han er ikke så spændende og efterspurgt. Det åndelige aspekt findes. Kampen er ikke mod mennesker, men mod "ondskabens åndemagter" (Ef 6,12).

Der er derfor behov for bøn! Skal der ske noget her, skal der vækkelse til.

Hvad er opgaven?

Der er ikke nogen, der har givet os en konkret opgave. Men vi har tænkt, at opgaven er at være "små lys" i et område, hvor der ikke er så mange, der bekender Kristus som herre. Vores opgave er derfor mere defineret af at være et bestemt sted – end hvad vi konkret gør.

På baggrund af situationen har vi lagt ud med at invitere tværkirkeligt til forbøn for området. Dertil har vi bakket op om det lokale Indre Mission og fået lov at invitere til aftensmad og undervisningsmøder for børn og voksne hver 14. dag. Vi har også engageret os i den kristne fri-skole i Køge, hvor der er brug for troende kristne i baglandet.

Hvad er udfordringerne?

Det koster noget at være få. Hvis vi fx vil, at vores børn skal have et kristent fællesskab med jævnaldrende, må vi investere i det. Konkret betyder det, at vi kører en lille time for at komme til teenklubben.

Når man er få, må man på godt og ondt også stå sammen med dem, der nu er. Jeg tror, en del af dem, vi er sat sammen med, synes, at vi fra LM kan være "lige rigelig bibeltro", om man så kan sige. Menneskeligt fungerer det fint, men vi kommer ikke fra samme tradition, og det kan være en udfordring. Ligesom man bliver afhængig af, at Gud velsigner de relativt få resurser, man har.

Dertil kommer udfordringen med selv at blive fyldt åndeligt på. Det kommer ikke af sig selv. Børnene bliver ikke fyldt på i en stor velfungerende kirke med flere tilbud; og vi har selv brug for at høre prædikener fra nettet, når vi ikke altid kan få så meget lokalt.

Hvad kan man blive udsat for?

Når der er få "lys", står man ikke så meget i læ ... Man er på en måde blevet plantet uden for drivhuset, og det gør noget ved én at stå der; man bliver lidt vejrbidt.

Men man kan også blive udsat for at blive førstehandsvidne til at se, hvordan Gud virker. Fx ved at se, at et nyt lille lys bliver tændt, eller at Gud kalder flere små lys til – det sker faktisk. På et "mørkt" sted ses det tydeligt, når der kommer nye små lys, og det giver utrolig meget glæde. ■

PRIVATFOTO

LOUISE SØLVSTEN NISSEN
PSYKOLOG, LMH-LÆRER
– BOSIDDEnde I KØGE
TIDLIGERE MISSIONÆR I TANZANIA

International mission som partnerskab

FOTO: JESPER NOER

SØREN SKOVGAARD SØRENSEN
GENERALSEKRETÆR I LUTHERSK MISSION
TIDLIGERE MISSIONÆR I ETIOPIEN

Hvilke behov er der?

Det er hele kirkens fælles kald, at evangeliet er til alle folk. Her er der ikke "vores" og "deres". Vi arbejder for at ære Gud og øge tilbedelsen af ham internationalt. Det fordrer, at der er en stærk tilknytning til kirker og kristne i andre lande, og at der skabes nye magtneutrale strukturer.

Det indebærer en nær relation til dem, vi har partnerskab med. Derfor nytter det ikke at sprede sig over for mange. Opfølgningen på Skype eller mail er nemlig væsentlig. Da jeg fx i september mødte Frederik Shoo, den ledende biskop for den lutherske kirke i Tanzania, talte vi om at støtte op om de trøtte præster i Tanzania. Der er det vigtigt at kende de lokale forhold og holde kontakten vedlige, så tan-

kerne holdes i live.

Når vi taler med tanzaniere om vores fælles opgave med at gøre Jesus kendt i et tredje land, så kommer partnerskabet i spil: Hvordan uddanner man fx missionærer i Tanzania? Kunne der være fordele ved at bygge bro mellem kirken i Tanzania og missionskolen i Sydetiopien, som LM har været en aktiv part af i sin opbygning? osv.

Jeg tror på, at bønnen er den største døråbner for, at vi kan finde fælles veje ud til dem, der er mindst nået med evangeliet.

Hvad er opgaven?

Som generalsekretær har jeg fået nogle nye synsvinkler, og jeg ser nogle andre muligheder og opgaver i international mission, end jeg så før. I dag har jeg på en mere naturlig måde åbne døre til ledelsen

hos de forskellige partnere, som vi i LM samarbejder med. Her er opgaven blevet mere netværksbaseret, end dengang jeg optrådte som missionær med en mere lokalfunderet arbejdsbeskrivelse.

Opgaven for mig består fx i at italesætte kaldet til de yngre, men store kirker i syd om at tænke mission uden for deres egne rammer. Det kræver et fælles venskab i mission, så vi sammen kan føre nogle af visionerne ud i livet. Vi skal altså både styrke de eksisterende relationer og skabe kontaktflader til nye steder, så vi kan målrette indsatsen.

Hvad er udfordringerne?

Der skal gøres en ekstraordinær indsats fra min side for at mødes fysisk med vores samarbejdspartnere. Det kan betyde flere rejser og lange tidsperspektiver. Men det er, når vi finder fælles fodslag på det internationale ledelsesplan, at missionsindsatsen skaber store ringe i vandet.

Det er en stående udfordring at omsætte de store tanker og de mange idéer til virkelighed på græsrodsplan.

Hvad kan man blive udsat for?

Du er altid gæst, når du besøger andre folk. Og aktiv lytning er forudsætningen for, at visionen kan konkretiseres i praksis. De lokale resurser må tænkes med, når visionen skal realiseres i den konkrete kontekst.

Her er udfordringen så, at de lokale ofte har helt andre hensigter med at engagere sig end dem, som vi på ledelsesniveau havde tænkt. Her kan det hele faktisk falde til jorden. Men trods det har kontakten og venskabet med partnerskabskirkerne ikke taget skade. Vi er derimod blevet klogere på hinandens udfordringer, og den fælles bøn får nye samtaleemner. ■

GODT SAGT

*Hvis tjenesten står alene uden håbet om
Jesu komme som en altid nærværende
realitet, bliver vi let trætte og modløse.*

*Og modsat, hvis vi kun venter uden at
tjene, så har vi mistet blikket for, hvad Gud
vil med os, mens vi lever her på jorden*

HENRIK NYMANN ERIKSEN

GODT SAGT

Uanset hvor trist historien er, må vi
modstå fristelsen til at lade personli-
ge erfaringer overtrumfe åbenbarede
sandheder. Det er noget, der ofte sker
i dag, men det er ikke sådan, man fin-
der frem til en kristen etik

ED SHAW

Flyt vort blik

AF ROAR STEFFENSEN

Herre, se på os og flyt vort blik
fra os selv og hen på det vi fik.
Vis os, hvad vi vinder i din død.
Del med os dit hjertes dybe nød.

Lær os møde verden med dit sind,
dele troens håb med hver nation.
Vis os korsets offer, luk os ind
i din dybe kærlighedspassion

Hjælp os til at se dig i de små,
gi' af det, vi selv fik lov at få,
møde dem, som andre trykker ned,
med et værn af omsorg og med fred.

Fyld os med din varme kærlighed.
Lad os spejle din retfærdighed
i en verden fuld af koldt begær,
bringe håb om nådens morgenskær.

Roar Steffensen 2010 (SOS nr. 650)

HORISONT

SPALTEN, HVOR REDAKTIONENS MEDLEMMER VIL FORSØGE AT SÆTTE AKTUELLE OG PRINCIPIELLE FORHOLD IND I EN STØRRE SAMMENHÆNG.

SPALTEN VIL OGSÅ INDEHOLDE PASSAGER FRA DEN KIRKELIGE DEBAT OG KLIP FRA FORSKELLIGE BLADE OG AVISER.

Når Guds ord bliver en **selvfølge**

Jeg bor på mange måder i et kristent "smørhul", i Vestjyllands "bibelbælte". Der er mange menigheder, og de ligger med kun få kilometers indbyrdes afstand, med en god forkyndelse og et åndeligt sundt liv. En del er relativt store og med rigelige menneskelige og økonomiske resurser. Der holdes gudstjenester, møder for alle, møder for børn og unge. Det sker hver – eller næsten hver – uge. Derudover har en del af vores børn gået på kristne friskoler eller efterskoler, hvor de også er blevet mødt med masser af forkyndelse og andagter samt et kristent fællesskab.

Vi har mange erfaringer med det kristne fællesskab, ja, vi er omgivet af kristne flere gange om ugen til forskellige arrangementer. Derudover kender vi til at holde familieandagt derhjemme, måske dagligt. Endelig læser vi jævnlige Bibelen selv, og derudover sammen med andre i bibelstudiegruppen eller hvad vi nu

kalder den.

Alt dette oplever jeg som et privilegium. Men jeg møder også dem, for hvem det bliver alt, alt for meget. De føler sig stopfodrede med bibel, kristendom og kristent fællesskab. For andre bliver det bliver bare en selvfølge. Jeg tænker derfor, det kan være sundt at lægge mærke til, hvordan det ser ud uden for "smørhullet":

Der er steder, hvor der er få kristne, få menigheder eller forsamlinger, og der kommer kun en eller to håndfulde til arrangementerne. Hvis man har eget missionshus, kan det knibe med at vedligeholde det. Ellers mødes man, hvor der nu er mulighed for det.

Det gør ofte indtryk at møde kristne sådanne steder. Enten kæmper de med modløshed, eller også er de – mod alle odds – udholdende og undertiden endog fulde af glæde og taknemmelighed. De fokuserer ikke på det, de *ikke* har, men på det, de har.

Et andet eksempel: Jeg har lært en at kende, som er helt ny i troen på Jesus. Hendes stadige omkvæd er: "Tænk, hvad jeg er gået glip af alle de år, jeg ikke har troet på Jesus. Hvorfor er der aldrig nogen før nu, der har præsenteret Bibelen for mig?"

Hun læser og tygger drøv på Bibelen. Der er massevis af spørgsmål, som det er livsvigtigt for hende at få afklaret. Hun har lånt en familieandagtsbog. Den læser familien i hver aften. Når sønnen på otte år kommer hjem fra samværet med sin far, kræver han, at de får læst det, som han er kommet "bagud" med i mellemtiden.

De er godt klar over, at de er helt nye i troen, og at der dermed er meget nyt, de skal lære, og samtidigt meget af det gamle, der skal siges farvel til. Ikke desto mindre møder jeg hos dem en glæde og taknemmelighed over meget af det, som ellers kan virke lidt selvfølgelig: Bibelen giver

nærmest hver dag nye åhaoplevelser, og de første oplevelser af, hvad et kristent fællesskab kan være, har været overvældende for dem.

Bekendtskabet med denne familie, der lige er kommet til tro, og møderne med de små forsamlinger har skabt den bøn hos mig, at jeg må værdsætte alt det, jeg har fået i det kristne fællesskab og ikke tage dette som en selvfølge.

Så kan det godt være, at vi også skal overveje, *hvordan* vi giver god plads til Guds ord og plejer det kristne fællesskab, uden at nogen føler sig stopfodrede.

Alex Dahl Karlsen

Måske er udfordringen for mange kristne i virkeligheden, at vi kan komme til at ligne verden til forveksling, mens vi lever mere eller mindre isoleret fra den

Hvor blev anderledesheden af?

Indimellem støder jeg på kristne, der efterlyser, at vi kristne er lidt mere som alle andre mennesker. Vi skal passe på, at vi ikke bliver verdensfjerne, lyder det.

Jeg forstår egentlig godt anliggendet. Som alle mulige andre fællesskaber kan kristne fællesskaber have en tendens til at udvikle bestemte kulturelle koder. Normer for, hvad man gør og ikke gør i det kristne fællesskab, som ikke altid er lige bibelske.

En stærk stillingtagen i det kristne livs gråzonespørgsmål kan fx let føre til en forsimplet forståelse af, hvad det vil sige at leve som kristen i verden.

Den oplagte reaktion synes lige for. Der, hvor Bibelen ikke sætter klare grænser, skal vi turde at være lidt mere som alle andre.

Det er ikke desto mindre et synspunkt, jeg gerne vil anholde. Jeg er nemlig ikke overbevist om, at det er en god idé at bruge folks almindelige livsstil som pejlemærke i gråzone-

spørgsmål.

Jeg bliver ofte en smule skeptisk, når jeg hører kristne, der gerne vil vise, at man godt kan være kristen og gå på værtshus med gutterne. Vise, at man godt kan være kristen og ... For hvad er det, vi gerne vil vise verden? Skal vores kristne vidnesbyrd handle om at vise, hvor langt vi kan spænde elastikken, uden den springer?

Hvor blev anderledesheden så lige af? Den anderledeshed, udskilthed eller hellighed, vi som kristne er kaldet til at bære (1 Pet 1,15; 2 Kor 6,17). Nuvel, at være udskilt fra verden handler først og fremmest om, at Jesus har renset os og gjort os hellige (Ef 1,4ff.). Men denne hellighed må også slå igennem i den kristnes liv.

Derfor må vi også spørge os selv, om det kan ses på os, at vi tilhører Jesus. Eller om vi lever vores liv med de samme værdier og prioriteringer som alle andre?

Det kan naturligvis være for-

skelligt, hvad det vil sige at leve som en trofast efterfølger af Jesus på tværs af tid og kultur. Nogle af de markører, der i visse egne af Danmark satte meget skarpe skel mellem de "hellige" og de "vantro" under vækkelserne i 1800-tallet, er ikke alle sammen lige meningsfulde at videreføre i dag – specielt ikke hvis begrundelsen mangler.

Alligevel er det foruroligende, hvis vores kristne tro ikke har betydning for, hvilke valg vi træffer. Det gælder, uanset om det handler om privatøkonomi, underholdning eller tidsforbrug.

Jesus minder os om, at vi er "i verden, men ikke af verden" (Joh 17). Måske er udfordringen for mange kristne i virkeligheden, at vi kan komme til at ligne verden til forveksling, mens vi lever mere eller mindre isoleret fra den.

I mødet med gråzonespørgsmål, hvor vi ikke har enkle svar, er det en farlig strategi at spørge, hvor meget vi kan

spænde elastikken. Ligesom det kan være problematisk at tro, man har udtænkt en bestemt tjekliste af ting, man skal holde sig fra én gang for alle.

Vi burde hellere stille os selv nogle helt andre spørgsmål: Hvordan ærer jeg Gud mest i denne situation? Hvordan kan jeg gavne min næste? Vil det få mig til at elske Jesus mere? Vil det være sundt for min tro?

Så kan det godt være, at vi kommer til at stikke lidt ud i denne her verden. Men det er vel egentlig også det, Jesus kalder os til.

Anton Bech Bräuner

TEMA

Halvhjertet eller helhjertet

EN AKTUEL UDFOLDELSE AF MATTHÆUSEVANGELIET 5,20-32

AF DANIEL S. LIND

*Det kan være svært at leve helhjertet efter Jesu ord.
Vi bliver let halvhjertede i både holdninger og handlinger.
Hvordan beholder vi hjertet på rette sted?*

Daniel S. Lind, f. 1977

Valgmenighedspræst i Aarhus
Bykirke
daniel@aarhusbykirke.dk

Engang hvor jeg var ude at spille fodbold, mistede jeg modet, fordi modstanderholdet bare var et bedre hold end mit. Det kom ikke lige på én gang, men efterhånden som de scorede og vi bare ikke kunne få bolden ind. Først prøvede jeg at tage mig sammen og råbe til de andre. Så løb jeg lidt mindre efter bolden, og min indsats blev mere og mere halvhjertet. Og til sidst havde jeg nærmest opgivet, før kampen var slut.

Måske kender du ikke den oplevelse fra fodboldbanen, men fra et andet sted i livet. Bevægelsen fra det helhjertede til det halvhjertede – og måske til det punkt, hvor det hele kan være lige meget.

Hårdhjertede

”Hvis jeres retfærdighed ikke langt overgår de skriftkloge og farisæernes,” siger Jesus, ”kom-

mer I slet ikke ind i mit rige.” Hvis I ikke lever langt mere helhjertet end dem, går det helt galt for jer.

De var ellers på overfladen fromme og helhjertede mennesker, der kæmpede for at leve det gode liv. Men de havde nedskrevet Guds bud til overkommelige regler, hvor manden for eksempel gerne måtte skille sig af med sin kone og finde en ny, hvis hun blev for besværlig. Samtlige ti bud tolkede de, så de selv slap fri.

Jesus går under overfladen. Han ryster deres hårdhjertede retfærdighed ved at folde buddene ud i deres egentlige betydning.

Besværlige bud

Man behøver ikke at begå drab for at have overtrådt det femte bud. Har vi bare tænkt på det, kaldt nogen noget grimt, eller er blevet vred på vores bror uden grund, så er vi skyldige og uly-

Jeg vil godt medgive, at der kan være udfordringer med at tolke Bibelen. Men de største udfordringer opstår, når Bibelen taler alt for tydeligt imod vores tankegang og måder at leve på

dige mod Guds bud.

Vi er eksperter i at betragte Jesu ord som ophøjede, kringlede eller svære at forstå. Men det er de ikke. Langt de fleste er mere ligetil, end vi bryder os om. Også i dag findes der en hel hær af skriftkloge, der tolker Bibelen forfra og bagfra for at neutralisere alt det, vi ikke kan få til at passe ind i vores måde at leve.

Jeg vil godt medgive, at der *kan* være udfordringer med at tolke Bibelen. Men de største udfordringer opstår, når Bibelen taler alt for tydeligt imod vores tankegang og måder at leve på.

Når Jesus afslører vores halvhjertethed, så får vi lyst til, at Bibelens vejledninger skulle være mere fjerne og ufattelige. Men det er de ikke, for "ordet er dig ganske nær, i din mund og i dit hjerte, så du kan følge det," siger Moses til folket i Femte Mosebog 30,14.

Guds ord er let at forstå, men det er så svært at leve helhjertet efter.

Halvhjertede

Det er let at finde steder, hvor Jesus fx taler om helvede og at det kan ende helt galt for mennesker: "Den, der kalder sin bror for en tåbe, skal dømmes til Helvedes ild." Men det er langt sværere at *leve* med det. Er det virkelig så vigtigt at tro på Jesus? Er der virkelig risiko for, at vi og andre, vi kender og holder af, kan miste det evige

liv sammen med Gud?

Jesu ord er lette at forstå, men svære at leve med.

Og så gør han oven i købet buddene helt umulige at overholde. For det er ikke kun morderne, der slår ihjel, og det er ikke kun dem, der bliver skilt og måske gift igen, der bryder ægteskabet. Og det er bestemt ikke kun dem, der tilbeder en statue, der er afgudsdyrkere.

Det ligger i vores hjerte, som er delt.

Halvhjertede kan blive mere hårdhjertede eller helhjertede

Jeg har oplevet, at helhjertede mennesker kan blive opfattet, som om de var hårdhjertede. Ud fra den tankegang, at det halvhjertede er det mest menneskelige. På den ene side og på den anden side. Der er ikke noget, der er rigtigt og forkert, og vi forsøger at blive enige om et kompromis, som vi kan leve med. Vi retter os ind efter, hvad de andre mener og justerer vores holdninger efter stemningen.

Den måde at tænke på er god i politik, men den støder voldsomt ind i Jesu helhjertethed. Hvis vi har glemt, hvad det vil sige at være helhjertet, så skal vi bare lægge mærke til Jesus.

Vi bliver i dag let halvhjertede ligesom de skriftkloge: Forskellen på kvinder og mænd er nok ikke så afgørende. Ægteskabet er vel bare en ud af mange måder

at leve sammen på. Søndagen er egentlig ikke så forskellig fra lørdagen.

Så længe vi ikke tydeligt bryder Guds bud, går det vel meget godt, tænker den halvhjertede.

Helhjertede

Som disciple af Jesus er vi kaldet til at være helhjertede. Men nogle gange kan vi været blevet ramt så hårdt, at vi i en periode nærmest er tvunget til at tænke halvhjertet, for ikke at gå mere i stykker, end vi er i forvejen. For hvis ægteskabet er gået i stykker, hvis jeg ikke passer ind i de mest almindelige roller, eller på en anden måde føler mig udenfor det gode selskab, så kan jeg fristes til at blive halvhjertet i forhold til Guds bud og hans gode gaver til os. Selvom det egentlig ikke er det, jeg ønsker.

Det lyder måske lidt for let for mig som mand og præst, gift i snart 20 år, uden noget udestående med nogen, som jeg ikke har forliget mig med. Men jeg kender også til fristelsen til det halvhjertede, når jeg møder mennesker med brudte forhold og brudte hjerter.

Jeg har selv et brudt hjerte, når jeg tænker på de mennesker, jeg har mistet. Belært af erfaring vil jeg derfor hævde: Hvis vi altid skulle vente med at sige noget, til vi selv havde oplevet det samme eller selv havde vores fuldstændig på det tørre, så

FOTO: PEXELS

Kæmp ligesom Jesus og apostlene for ægteskabet mellem mand og kvinde. Også selvom dit hjerte er knust over, at det gik i stykker for dig eller nogle af dine nærmeste.

ville vi aldrig kunne formane hinanden med omsorg.

Vi har måske mere end nogensinde brug for at blive smittet af Jesu helhjertethed. Han var helhjertet i sin kritik af de halvhjertede, der nedskrev buddene og undergravede ægteskabet! Og han var helhjertet i sin omsorg for alle dem, der havde brudte hjerter og vidste, at de ikke kunne klare sig selv!

Desværre bliver vi ofte hårdhjertede i vores formaning og halvhjertede i vores omsorg! Men Jesus viser os en anden vej: Kæmp ligesom Jesus og apostlene for ægteskabet mellem mand

og kvinde. Også selvom dit hjerte er knust over, at det gik i stykker for dig eller nogle af dine nærmeste.

Kæmp for det hele

Skilsmisse må aldrig blive reglen. For det vil gøre vores hjerter hårde som farisæernes. Det er undtagelsen, der bekræfter reglen. Kæmp både for ligestilling og for forskelligheden mellem kvinder og mænd i hjem og menighed. Også selvom de fleste i vores land tolker det som gammeldags og diskriminerende.

Vi skaber ikke vores egen identitet, men er skabt i Guds billede som mand og kvinde. Kæmp helhjertet for at nå de brudte hjerter med omsorg og hjælp og giv plads til, at man kan kæmpe for det gode, uanset hvor meget livet er gået i stykker. Kæmp helhjertet og ikke halvhjertet.

Vi konstruerer ikke vores egen historie, for vi er en del af Guds historie. Og det kan vi være – også når livet går i stykker for os, og vores hjerter bliver knust.

Begynd med befrielsen

Guds ord kan gøre godt, men det kan også svie som salt. Jesus formaner os fx til at forlige os med hinanden: "Når du derfor bringer din gave til alteret og dér kommer i tanker om, at din broder har noget mod dig, så lad din gave blive ved alteret og gå først hen og forlig dig med din broder; så kan du komme og bringe din gave".

Det er så let at forstå, men kan være så svært at gøre. Især hvis den anden ikke vil forliges. Så er Jesu ord som salt i et sår. Og så får vi lyst til at blive halvhjertede og lave regler for, hvor me-

get vi skal tilgive, sådan som Peter og de andre disciple spurgte Jesus, hvor mange gange man skal tilgive.

Sagen er, at der ikke er tal på, hvor mange gange den helhjertede tilgiver. Jesus tilgiver os hver gang, vi beder ham om det. Derfor skal vi også forlige os med vores bror.

At vi så kan blive svigtet på en måde, der gør, at vi må tage nogle forholdsregler for at beskytte os selv eller andre, er også en del af virkeligheden. Men ønsket om at leve helhjertet er ikke mindre vigtigt for den, hvis hjerte er blevet knust.

Nogle gange kan en mulighed være at bede Jesus om at tilgive et andet menneske, indtil man måske en dag selv kan. Det er nemlig også at leve helhjertet, når vi kommer til Jesus med alt det, der tynger os eller ikke lykkes for os. Hvis vi skal vente med at komme til Jesus, til vi føler os helhjertede, kommer vi alt for sent.

Brudte og tapre hjerter

Martin Luther har på et tidspunkt sagt, at vi skal synde tappert. Det har mange teologer sagt deres mening om. Men jeg tror, det handler om, at vi skal være helhjertede. Både når vi står, og når vi falder. Når livet lykkes, og når det går i stykker for os.

Få det frem i lyset: Ja, jeg gjorde det, jeg egentlig ikke vil; jeg står ved det – og bekender det. Ikke noget med at undskylde, at det gør de andre også, og jeg var presset eller træt, da det skete. Væk med den halvhjertethed. Synd tappert og bekend helhjertet.

Opgiv ikke kampen før tid, sådan som jeg gjorde på fodboldbanen! For Jesus kan hele hjertet.

Han kan gøre halvhjertede og hårdhjertede til helhjertede, levende mennesker. Og det kan han, fordi han selv blev knust for vores skyld.

Det er, som om Jesus siger det, hver gang han møder et menneske, hvis liv er gået i stykker: ”Skal vi ikke være brudte sammen? Jeg vil gerne hele dit hjerte. Bare kom med dine stumper og stykker. Jeg ved, hvordan de hænger sammen, for jeg har skabt dit hjerte og jeg kan gøre det helt igen.”

Ikke af sig selv

Det er ikke noget, vi selv kan gøre. Men ofte sender Gud mennesker på vores vej, der kan hjælpe os i den rigtige retning. For er vi døbt til Kristus Jesus, er vi begravet og opstået sammen med ham til at leve et nyt og helhjertet liv.

Vores gamle menneskes halvhjertede indsats er korsfæstet med Kristus, for at vi skal leve helhjertet for ham. Hans hånd har tegnet sit kors for vores pande og bryst, og det er kun ham, der kan gøre det hårde hjerte blødt og det brudte hjerte helt.

Hans evner og retfærdighed overgår menneskers. Og den kraft og retfærdighed er vores! Vi er på det vindende hold! Halleluja!

Du, som har dig selv mig givet,
lad i dig mig elske livet,
så for dig kun hjertet banker,
så kun du i mine tanker
er den dybe sammenhæng!

SoS nr. 200, v. 7

*Desværre bliver vi
ofte hårdhjertede
i vores formaninger
og halvhjertede i
vores omsorg!*

Artiklen er en let bearbejdning af en prædiken fra Hjallerup Bibelcamping d. 23. juli 2017.

FOR TROEN

For stolt til at elske?

AF PERNILLE VIG KAARSHOLM

Hvis der er noget, Gud vil os eller vores ægteskab, så må andet bøje sig – selv stoltheden.

Pernille Vig Kaarsholm,
f. 1984

Mor på barsel
pernillevig@hotmail.com

Sådan bør også mændene elske deres hustruer som deres eget legeme. Den, der elsker sin hustru, elsker sig selv. Ingen hader jo sin egen krop, men nærer og plejer den, som Kristus gør med kirken" (Ef 5,28f.).

Det har måske aldrig følt mere relevant end nu at tale om ægteskab og det at elske sin ægtefælle, som Kristus elsker kirken. I hvert fald ikke når man kigger på skilsmissestatistikkerne.

Jesus advarer mod skilsmisse: "Hvad Gud altså har sammenføjet, må et menneske ikke adskille" (Mark 10,9). Den del af sagen virker i hvert fald ikke til at være mindre relevant at tale om nu end tidligere.

Ikke nok at blive sammen

Men hvis vi skal ligne Kristus, så må vi meget mere end have papir på hinanden og kalde hinanden vores ægtefæller. Her kan hverken fortidens eller nutidens kristne ægteskaber bryste sig af at have "rene stier".

Jesus er langt mere ambitiøs, end at vi "blot" skal blive sammen i ægteskabet. Han går foran som forbilledet på det rette ægteskabelige for-

hold. Den måde, han elsker kirken på, skal vi elske hinanden på.

Jamen, hvor svært kan det være? Hvor svært det kan være – det vidner de fleste ægteskaber, parforhold og brudte forhold om. Det er ikke så lige til.

Om decibelene går højt, eller man er degraderet til blot at bo stiltiende under samme tag, spise af samme gryde og dele konto, kan bare være forskellige eksempler på samme sag: Vi mislykkes nemt i idealet om at elske hinanden, som Kristus elsker os.

Vi har alle vores – ofte ubevidste – mindre hensigtsmæssige mønstre for reaktioner og adfærd med os. Ægtefællens defekter er til at få øje på – for de er da himmelråbende anstrengende! Men i virkeligheden er vi to brudte mennesker, der lever sammen i en brudt og falden verden.

Når vi mærker skuffelse eller savn i ægteskabet, kan vi minde os selv om, at vi bærer nogle af konsekvenserne af syndefaldet med os ind i ægteskabet. Det er en væsentlig erkendelse – men hvor er det vigtigt, at vi ikke også bruger

den som en sovepude: ”Jamen, sådan er det jo bare her i verden.”

Handlemuligheder

Der er flere handlemuligheder, når vi er her midt i en knap så vellykket verden – i et knapt så vellykket ægteskab. Der skal forkyndes for os, hvad Guds vilje er med ægteskabet, og hvor højt det – hvis man er gift – skal placeres på prioriteringslisten: lige efter Gud!

Vi skal møde Guds kærlighed og se, hvor højt og hvordan han har elsket os, så vi kan efterligne ham, når vi skal vokse i kærlighed til hinanden. Overbærenhed og vilje til troskab og udholdenhed er vigtige ingredienser i et sundt ægteskab.

En anden mulighed er forebyggende pleje (Ef 5,29). Det er ofte at foretrække frem for reparation. Vi tager løbende til mekanikeren og tandlægen og får et tjek. Men hvad med ægteskabet? Hvorfor ikke forebygge og tage til syn løbende igennem årene?

Og lykkes det ikke en at pleje ægteskabet og elske sin ægtefælle i tilstrækkeligt omfang, så er reparation en glimrende mulighed.

Stolthedens udfordring

Uanset om det drejer sig om pleje og forebyggelse eller reparation, så synes særligt én ting at placere sig i toppen af udfordringer for, at vi som kristne ikke blot bliver sammen, men også elsker vores ægtefælle, som Kristus elsker os: Stoltheden!

Stoltheden synes nogle gange at spille en ufattelig stor rolle – også hos os i kirken! Hvad nu hvis Gud har udrustet mennesker med evner, som kan hjælpe mig og min ægtefælle til at elske hinanden bedre og mere – hvorfor så ikke tage imod den gave, som fx et terapiforløb kan være for ægteskabet og kærligheden? Eller investere i det frem for at investere i så meget andet?

”Jamen, vi er ikke sådan nogen, som skal gå til psykolog. Så galt er det ikke!” - ”Alle har jo lidt at kæmpe med, og vi har det også fint. Vi har snart sølvbryllup og har fået fire dejlige børn.” Eller: ”Vi har kun været gift i et halvt år. Vi har da ikke problemer på den måde”. ”Det ville koste os vo-

FOTO: ISTOCKPHOTO

res sommerferie, og vi har heller ikke tid”.

Forklaringer og bortforklaringer er der mange af. Jesus havde i sin syndfrie person de perfekte forudsætninger for at elske os – også selvom hans egen mor var en synder. Han var menneske, men også Gud og derfor pletfri. Der er vi anderledes stillet. Syndens mønster lever videre i generation efter generation – også i ægteskabet. Det kommer vi aldrig til livs, før vi er hjemme hos Gud. Men: Der findes mange gode eksempler på, at vi kan vokse og dermed forbedre vores kærlighed til hinanden.

Det er bare tit, at det lykkes bedst, når vi tager imod hjælp udefra. Men er vi for stolte? Når vi har Jesus som bror og frelser, bliver stoltheden ligegyldig. Så kan vi frimodigt sige ja tak til gode råd og terapi, hvis det fremmer Guds vilje med os. Hvis der er noget, Gud vil os eller vores ægteskab, så må andet bøje sig – selv stoltheden.

Hvis der findes hjælp og støttemuligheder til i højere grad at elske sin ægtefælle, som Kristus elsker os – hvad er stoltheden så værd i forhold til det? Hvis jeg gennem hjælp vokser i at praktisere kærlighed til min ægtefælle, som Gud ønsker det, hvad betyder det så, hvad de andre eller jeg selv tænker om at tage imod hjælp?

Er det stoltheden værd at lade stå til i ægteskabet?

Hvis Gud har udrustet mennesker med evner, som kan hjælpe mig og min ægtefælle til at elske hinanden bedre og mere – hvorfor så ikke tage imod den gave, som fx et terapiforløb kan være for ægteskabet og kærligheden?

FOR TROEN

Hvilken mening giver det?

AF SIMON HAUGE LINDBJERG

Der står ting i Bibelen, som ikke umiddelbart giver mening i mit liv og mine relationer. Men har Guds ord først autoritet, når jeg oplever det meningsfuldt?

Vi lever i en tid, hvor vi i mange situationer taler om, at tingene skal give mening. De ansatte har brug for at opleve, at deres arbejde er meningsfuldt. Eleverne skal opleve deres skolegang som meningsfuld. Det er der rigtig meget godt at sige om. Der er noget sandt i, at vi som mennesker har brug for at opleve og erfare en mening med de ting, vi foretager os.

Jeg er også overbevist om, at vi som mennesker på et dybere plan søger efter en mening med tilværelsen. Alligevel er der noget i al den snak om mening, som ikke er uden problemer, hvis vi overfører den til vores tro, forkyndelse og kristne fællesskaber.

Tanken om, at alt skal give mening for det enkelte menneske, rummer den store udfordring, at der er mange ting, der pludselig kan blive meget subjektive. Det kommer til at handle om, at jeg skal opleve og erfare, at tingene giver mening. Hvis ikke, så er jeg i min gode ret til at vælge det fra. Det er faktisk næsten det eneste fornuftige.

Tilgangen til Gud

Jeg mødte denne holdning meget tydeligt i et interview med en dansk buddhist, jeg så med mine elever i kristendomsundervisningen for nyligt. Når han skulle beskrive, hvad det betød for ham at være buddhist, forklarede han, at buddhismen rummede en masse værktøjer, som han kunne tage og bruge i arbejdet med sig selv og sit eget sind. Han adresserede direkte den forskel, at buddhismen ikke var en trosreligion, som fx kristendom, men derimod en erfaringsreligion, hvor al undervisning skulle stilles over for den målestok, om han erfarede det på samme måde i sit eget liv. Sagt på en anden måde: Det afgørende var, om det, der blev sagt, gav mening for ham.

Det er denne tilgang til tro, Gud og liv, som jeg kan blive nervøs for, om vi tager til os i en kristen sammenhæng.

Der er meget godt i at tænke, at troen og Gud

kan erfares og opleves. Bibelens Gud er en levende og virksom Gud, der griber ind i verden og i enkelte menneskers liv den dag i dag. Der er virkelig en subjektiv side af troens virkelighed. Det kan og må bare ikke få den konsekvens, at vi begynder at gøre Gud og hans ord til noget, der først har autoritet, hvis jeg oplever, at det giver mening i mit eget liv.

Kristendommens fundament er tværtimod, at Gud har åbenbaret sig for os mennesker. Han har gjort noget synligt for os, som vi ikke kan sige os selv. Guds virkelighed. Den virkelige virkelighed er ikke til at fatte for os.

Når vi hører, at Gud er hellig, retfærdig, kærlig osv., er han det på en måde, som vi slet ikke kan sige os selv. Det ligger i selve udtrykket, at Gud er hellig. Med dette udgangspunkt bliver vi nødt til at forholde os til, hvordan vi kan gå til Gud og hans ord med ydmyghed og tillægge det den autoritet, som det gør krav på.

Autoriteterne udfordres

Netop begrebet *autoritet* er central i denne sammenhæng, og noget der også har fyldt en del for mig i mit job som lærer. Der er en utrolig nær sammenhæng mellem autoritet og tillid.

Menneskeligt set er der ikke noget overraskende i det. Vi ved godt, at indflydelse er noget, man må gøre sig fortjent til, og måske især moralsk indflydelse. Hvis en anden person ønsker at diktere, hvad jeg skal sige, tænke, mene og gøre, så har det kun en effekt, hvis jeg har tillid til, at vedkommende vil mig det godt og har et overblik. Derfor er det så afgørende, at jeg ser autoriteten som legitim; hvis ikke, er det praktisk talt ikke en reel autoritet.

Denne tillid, der danner grundlag for autoriteten, er noget, som vi kan gøre os fortjent til i relationen med et andet menneske. Det kan bare ikke uden videre overføres til Gud og Guds ord. Hvis jeg selv eller en anden tæt på mig har svært ved at se Gud og ikke mindst Bibelen som

Simon Hauge Lindbjerg,
f. 1988

Friskolelærer
Simon_hauge@hotmail.com

Vi skal turde tale om lydighed som et positivt ord

sin autoritet, må vi spørge os selv: Hvordan får jeg tillid til Gud og til hans ord? Hvordan kan vi som mennesker bliver overbeviste og fyldte af tillid i mødet med Gud og hans ord?

Den udfordrende autonomi

Vi er også en del af et samfund, der ikke længere er indrettet med en vertikal verdensorden, hvor der er en guddommelig magt til stede. Det har bl.a. været med til at styrke en udvikling, hvor vi har bevæget os fra en udpræget pligtkultur til en rettighedskultur.

I denne rettighedskultur er *autonomi* et af de store idealer. Forstået som retten og friheden til at træffe egne valg. Vi skal være selvstændige individer, der er frie til at vælge fra og til og træffe vores egne valg. Beslutningerne skal ikke være givet på forhånd af traditioner, ældre familiemedlemmer eller en gud for den sags skyld.

Ind i denne virkelighed bliver det meget udfordrende at tale om et begreb som *lydighed*. Jeg vil have retten til at tage stilling til gyldigheden af det, du siger.

Denne virkelighed skal vi turde tale ind i både i forkyndelsen og i vores nære relationer. Vi skal turde pege på, at autonomien også har en slagside og kan ende med at blive en frihed, der overmander os, da der med autonomien følger et kæmpe ansvar.

Vi skal turde tale om lydighed som et positivt ord. Når Paulus i begyndelsen af Romerbrevet taler om at føre mennesker til troslydighed, ligger der en kæmpe velsignelse i den virkelighed. Vi er som mennesker skabt til at have en Gud over os. Vi er skabt til at leve et liv i lydighed mod en autoritet. Den perfekte autoritet, som kun Gud kan være.

Mening og/eller sandhed

I kristendommen er budskabet ikke, at troen menneskeligt set er noget, der skal give mening. Vi opnår ikke nødvendigvis en nyt klarsyn om vores liv og alle de ting, der sker her på jorden. Der gives et andet perspektiv på mange ting, men helt grundlæggende er det kristne

budskab, at Gud har åbenbaret sig i sit ord og ultimativt igennem sin egen søn. En søn, der siger om sig selv: "Jeg er vejen og sandheden og livet; ingen kommer til Faderen uden ved mig" (Joh 14,6).

Han kommer ikke bare med nogle ord, der kan give mig en oplevelse af mening i mit liv. Han kommer med noget, som jeg ikke bare kan sige mig selv. Han kommer som sandheden selv, og hans ord har en guddommelig autoritet.

Johannes beskriver det utroligt præcist i begyndelsen af sit evangelium: "Og Ordet blev kød og tog bolig blandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, *fuld af nåde og sandhed*" (Joh 1,14).

Det er dette inkarnerede (legemliggjorte, *red.*) ord, som er så fuld af nåde og sandhed, jeg kan møde i Bibelen. Det er en af grundene til, at Bibelen og Guds ord har en så central plads i den kristne tro. Det handler ikke om, at jeg skal overgive mig til en bog, men det handler om, at jeg i denne bog finder en åbenbaring, som jeg ikke kan sige mig selv.

Reformationsjubilæet i 2017 var en god anledning til bl.a. at stoppe op for et af de reformatoriske hovedanliggender, som i den grad stadig har stor aktualitet i denne sammenhæng, nemlig Luthers sætning: *Sola Scriptura* – Skriften alene.

Skriften alene

Henrik Nymann Eriksen ramte det rigtig skarpt, da han i et indlæg i forbindelse med reformationsjubilæet skrev følgende i *Båndet*: "Enhver ny generation af kristne er derfor kaldet til – i respekt for dem, som er gået forud for os – selv at læse Skriften og altid at være villig til at prøve vores egen tradition, vores egne følelser og vores egen tids politiske korrekthed på skriften alene".

Vi må ikke ende der, hvor vi selv bliver den afgørende autoritet i vores liv. Vi har brug for Guds ord, som vi møder det i Bibelen. Helt konkret betyder det, at vi ikke bare kan vandre i overfladen af Guds ord. Vi bliver nødt til at komme i dybden med det. At leve i det. Både som enkeltpersoner

og som kristne fællesskaber.

Alle spørgsmål kan ikke besvares med et: "Det står jo i Bibelen". Men hvis vi lever i tæt kontakt med den åbenbaring, som Bibelen er, lærer vi både Gud og hans vilje bedre at kende.

Når der tales om Skriften alene, er det også vigtigt, at det er hele Skriften. Der er uden tvivl steder i Bibelen, som er udfordrende og kan være lette at få galt i halsen. Når vi møder disse steder, er det vigtigt, at vi også husker at zoome ud og få fat i den store sammenhæng i Guds vilje, som vi møder den i Bibelen. Jeg tror, at vi kan styrke vores egen og andres tillid til Gud og hans legitime autoritet, hvis vi i højere grad viser den røde tråd, der er i Guds ord og hans love og vejledning.

Når sandheden gør ondt

Desværre betyder denne guddommelige autoritet og denne tale om sandhed ikke, at Guds ord altid giver umiddelbar mening for mig som menneske. Der står ting i Bibelen, som jeg slår mig på, og som jeg ikke oplever som meningsfulde i mit liv og mine relationer. Der er ting, Jesus gør og siger, som ikke nødvendigvis giver mening i mit liv, hvis jeg selv skal vurdere det.

Spørgsmålet er så, hvordan jeg forholder mig til denne spænding. Tør jeg lade Gud tale sine sandhedsord ind i mit liv, også når de ikke giver mening? Tør jeg bede Gud om at give mig tillid og tro på, at det er sandt, også når det ikke giver mening?

På Bibelens første sider læser vi, at det er Gud, der har skabt hele verden. Det er ham, der står bag det hele, og det må alt andet lige betyde, at jeg stopper op for hans vilje. Skaberen må nu engang vide, hvad der er bedst for det skabte. Denne autoritet og power skal vi med ydmyghed forsøge at formidle til hinanden og os selv, også når det er ubehageligt. Vi må ikke ende i en bibelsk relativisme, hvor vi i ydmyghed over for den store grad af fortolkning, der til hver en tid vil være i forbindelse med at forstå en tekst, ender med at sige, at det hele er så kompliceret, at vi egentlig ikke rigtig kan sige noget som helst.

Det handler ikke om, at jeg skal overgive mig til en bog, men det handler om, at jeg i denne bog finder en åbenbaring, som jeg ikke kan sige mig selv

Den sunde ydmyghed må ikke tage frimodigheden fra os, så vi efterlader os selv og hinanden i usikkerhed og forvirring. Vi er kun mennesker, og vi kan derfor tage fejl, ja, men så længe vi finder vores svar og argumenter i Guds ord, skal vi også turde stå fast på det, som vi er blevet overbevist om.

Et menneskeligt vilkår

Endelig handler denne søgen efter mening også om at indse et grundlæggende menneskeligt vilkår. Vi kan nogle gange have lyst til at love hinanden, at det med troen og Gud nok skal give mening på et tidspunkt. Hvis bare du venter, så skal Gud nok sørge for, at det hele giver mening, og så vil du erfare, hvordan Gud virker i det hele.

Det er ikke en uproblematisk tilgang. Bag denne tanke ligger en forståelse af, at vi som mennesker kan komme til at se tingene med en guddommelig klarhed.

Jeg tror, vi derimod skal turde sige til hinanden, at vi kun er mennesker. Vi kan ikke nødvendigvis se meningen med de etiske rammer, som Gud har åbenbaret, eller med den vejledning, som der gives på forskellige områder. Vi må i stedet bede Gud om at vise os, hvordan det er ham, der som skaber og opretholder har ansvaret for denne mening.

Der er faktisk et lille evangelium i det faktum. Tænk, det er ikke mig, der skal bære ansvaret for meningen med alle ting. Jeg får lov til "bare" at være menneske og lade Gud være Gud. At leve i en sådan virkelighed kræver i sandhed en tillidsfuld barnetro, som kun Gud ved sin ånd og sit ord kan skabe i os. ■

Det enestående liv

BOGANMELDELSE AF CLAUS KRISTENSEN

Det enestående liv

Cølibatets evangelium i det 21. århundrede

Peter Edlef Nissen

Credo 2018

56 sider, kr. 49,95

Denne lille bog er et væsentligt indlæg i en tid, hvor retten til og kravet på at få opfyldt sine behov, ikke mindst på det seksuelle område, bliver set som noget helt naturligt.

Peter Edlef Nissen skriver om at leve i cølibat – seksuel afholdenhed udenfor ægteskabets rammer. Han tager et nødvendigt opgør med den seksuelle revolutions budskab om, at ægteskabets rammer og den ugiftes afholdenhed er forkert eller ligefrem farlig.

På meget begrænset plads kommer bogen fint omkring væsentlige emner både for den, der selv lever i cølibat, og for menighed og venner.

Et centralt budskab er, at livet er forbundet med smerte. Den smerte og det afsavn, det kan indebære at leve som ugift og i cølibat – og for så vidt også de afsavn, det kan indebære at være gift – er en konsekvens af, at vi lever i en verden præget af syndefaldets konsekvenser. Den virkelighed kan vi ikke – som mange gerne vil give indtryk af – flygte fra ved at jage efter at opfylde vores behov og tilfredsstille vores begær, hverken på det seksuelle eller andre områder i livet.

Der er et meget relevant fokus på, at kærlighed i bibelsk sammenhæng ikke er følelser, lyst og begær, men vilje, forpligtelse og handling. Et helt afgørende perspektiv som modvægt til samfundets generelle opfattelse af, at kærlighed er baseret på følelser, og at man har ret eller nærmest pligt til at vælge til og fra afhængigt af, hvad man føler er rigtigt for en selv.

Bogen tager også fat på muligheder og faldgruber ved livet som ugift. Den tid, som man gerne skulle have brugt på sin ægtefælle og eventuelle børn, hvis man var gift, kan i stedet bruges på forholdet til Gud og andre mennesker. Samtidig må det ikke må blive en flugt fra det – til tider

*En fin lille bog,
som både ugifte
og gifte kan have
godt af at læse*

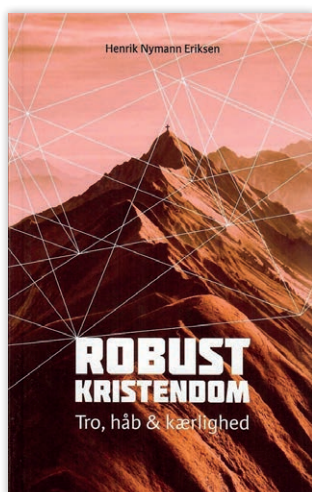
besværlige – hensyn til ægtefælle og børn, som man som gift ville være underlagt, og de begrænsninger, det ville sætte for den personlige frihed.

Personligt genkender jeg ikke beskrivelsen af, at permanent singleliv opfattes som en fejl eller et problem i kristne menigheder, men det kan sikkert opleves meget forskelligt, fx afhængigt af menigheden eller i hvor høj grad man som ugift accepterer sin livssituation.

Bogen har en fin vejledning til både ugifte og gifte om tiltag i menigheden og det kristne fællesskab, der kan skabe samhørighed og fokus på at tjene frem for at tilfredsstille egne behov. En fin lille bog, som både ugifte og gifte kan have godt af at læse. ■

Robust kristendom

BOGANMELDELSE AF OLE SOLGAARD

Robust kristendom

Tro, håb og kærlighed
Henrik Nymann Eriksen
Luthersk Missions Bibelskoles
Elevforenings Forlag, 2018
160 sider, kr. 125,-

Måske er jeg den eneste, der ikke har været særlig opmærksom på, hvor central en rolle treklangen *tro, håb og kærlighed* har i Bibelen. Men i hvert fald har Henrik Nymann Eriksen med sin nye bog hjulpet mig til at se den fine samklang, der især i Paulus' breve er mellem disse tre toner eller nøglebegreber.

Ordtrioen *tro, håb og kærlighed* er langt mere end en romantisk kliche. Bogen understreger, hvor fundamental troen på Jesus Kristus, *håbet* om en helt igennem god verden, når Jesus kommer igen, og en stærk indbyrdes *kærlighed* er.

Bogens ærinde er at pege på, hvad der bibelsk set menes med de tre ord, og hvordan treklangen kan blive værdifulde pejlemærker for en livskraftig kristen tro og praksis i dag.

Tankevækkende og tankeklar

Jeg vil først og fremmest beskrive bogen som tankevækkende og tankeklar! Den indeholder en god blanding af klassisk troslære med lidt nye ord og vinkler, gedigen bibelgennemgang og opbyggelige refleksioner – kombineret

Bogens ærinde er at pege på, hvad der bibelsk set menes med de tre ord: tro, håb og kærlighed

med en sjælesørgerisk adresse til nutidens sekulariserede klima.

Der er en grundig behandling af hvert af de tre ord efterfulgt af korte sammenfatninger. Det er dermed nemt at følge forfatterens tankerækker, der indeholder mange vinkler og nuancer.

Bogen har nogle betonerer vedrørende håbet og kærligheden, som måske er særligt tiltrængte i "missionske" miljøer. Eksempelvis skriver han: "Håbet om forvandling i den kommende verden er en hjælp både mod usund pessimisme og usund optimisme" (s. 93) og: "Vores tro og håb skal have jordforbindelse i kærlighedens praktiske liv med vores medmennesker" (s. 119).

Jeg anbefaler bogen til videre

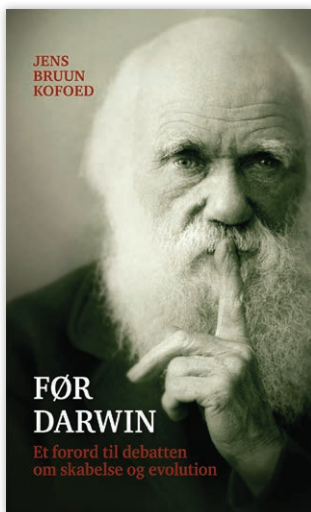
studie, opbyggelse og udrustning. Og jeg deler det ønske, som Henrik Nymann Eriksen afslutter med:

"Jeg tror, at NT's opmærksomhed på tro, håb og kærlighed som fyrtårne for sund og robust kristendom igen vil kunne vise sin værdi og store relevans. Menigheder og kristne enkeltpersoner vil kunne opbygge en robusthed og modstandskraft mod sekulariseringens forførelse og indimellem forfølgelse, hvis tro, håb og kærlighed får lov til at vokse og blive dybe karakteristika på vores åndelige liv" (s. 155).

Vil man have en smagsprøve på bogens ærinde, kan jeg henvise til et kort blogindlæg fra 2016: luthersk-netvaerk.dk/blog/robust-kristendom. ■

Før Darwin

BOGANMELDELSE AF PETER LEIF MOSTRUP HANSEN

Før Darwin

Et forord til debatten om skabelse og evolution

Jens Bruun Kofoed

Kolon 2017

216 sider, kr. 199,95

Med bogen *Før Darwin* vil Jens Bruun Kofoed (JBK) præsentere en strategi for, hvordan vi rent sagligt skal undersøge, tolke og debattere skabelse og evolution og samtidig slå et slag for rummelighed og en god tone i debatten. Det er nogle gode ærinder, og bogen er velskrevet, overskuelig og lærerig.

Formen er overvejende akademisk med fagudtryk, lange fodnoter, citater på engelsk, norsk og svensk samt enkelte hebraiske ord og latinske udtryk.

Bogen har mange redegørelser og overvejelser både hvad angår forskellige organisationer, der beskæftiger sig med skabelse og evolution, og mulige faldgruber i debatten. Han redegør bl.a. for, hvordan Guds "to bøger" (Skaberværket og Skriften) begge er nødvendige, og viser i den forbindelse fire forskellige modeller for, hvordan man kan se på Bibelen og naturvidenskaben som kilder til viden.

Han præsenterer eksempler fra historien, overvejer hvilke spørgsmål, der hænger sammen med selve evangeliet, og hvilke der ligger længere ude,

og slutter af med en bibelsk vurdering af forskellige konkrete videnskabelige spørgsmål. Bogen er selvsagt ikke udtømmende, men giver en indføring.

JBK hælder selv til den såkaldte *bløde konkordisme*, hvilket er en af de fire modeller nævnt ovenfor. Mens den bløde konkordisme ser et overlap eller interaktion mellem Bibelen og naturvidenskab som kilder til viden om skaberværket, ser både den hårde og bløde non-konkordisme ingen overlap, mens den hårde konkordisme ser fuldstændigt overlap eller fusion.

Med det afsæt undersøger JBK bl.a. evolutionsteorien, som han viser forskellige svagheder ved både naturvidenskabeligt og bibelsk, uden at han dermed afskriver en eller anden form for evolution som mulig.

God tone?

Det var dog forstyrrende for læsningen, at det først på s. 58 blev klart, hvad JBK selv står for. Personligt finder jeg – som JBK – også den bløde konkordisme mest oplagt, men ser samtidig mig selv som en

form for ungjordskreationist, hvilket bl.a. betyder, at jeg går ud fra, at Gud har skabt verden på seks døgn, at jorden er højst ca. 10.000 år gammel, og at mikroevolution (dvs. forandringer inden for samme art) er den eneste form for evolution, der findes. Det betyder imidlertid ikke, at jeg finder mig hjemme i alle de ting, ungjordskreationister citeres og beskyldes for i *Før Darwin* – og andre steder.

Havde JBK bekendt kulør i løbet af de første sider, havde jeg som læser været mere tryk ved hans redegørelser, for der er så meget kritik af ungjordskreationisterne på og mellem linjerne, at den ellers meget saglige tilgang i bogen forstyrres. Fx påstår JBK, at ungjordskreationister er de værste til at misrepræsentere andres synspunkter (s. 36), men baserer ikke den påstand på *empiri*, men på det ungjordskreationistiske syn på fortolkning af 1 Mosebog 1-2.

Bogen er som sagt velskrevet og akademisk, men mudres desværre til af en småirriteret tone, når JBK forholder sig til ungjordskreationismen. JBK holder sig fra grovheder,

*En hovedtanke for Jens Bruun Kofoed
er, at vi skal skelne mellem Bibelens
ufejlbarlighed og autoritet på den ene
side og menneskelige, fejlbare tolk-
ninger af Bibelen på den anden side*

---

men den nøgterne tilgang har lidt et knæk.

Et eksempel: På s. 26ff citerer JBK ungjordskreationisten Terry Mortenson, der i mine øjne er meget saglig i de citerede stykker, men JBK ser underligt nok *holdningen* som en skærpelse af *tonen* (s. 26). JBK refererer en af Mortensons pointer og formulerer sig lettere irriteret, da han præsenterer hans næste pointe: "Og som om det ikke skulle være nok ...".

JBK skelner ikke mellem *tonen* og det at se alvorligt på *sagen*. Selvom JBK senere (s. 34 og flere steder) anerkender, at ungjordskreationismen kan have ret, fremstår han småirriteret hele bogen igennem. Det skulle have været luget ud eller reserveret til forordet.

Bibel og tolkning

En hovedtanke for JBK er, at vi skal skelne mellem Bibelens

ufejlbarlighed og autoritet på den ene side og menneskelige, fejlbare tolkninger af Bibelen på den anden side.

Den skelnen er jeg med på, når det fx handler om at leve i ydmyg erkendelse af sine egne begrænsninger og foreløbige indsigter. Men det er uklart, hvordan JBK vil håndtere det i praksis uden at ende i subjektivitet eller simple flertalsafgørelser. Netop flertallet er JBK meget optaget af. Han taler tit om konsensus (fx s. 91ff, 152, 190), uden det bliver helt klart, hvilken vægt han tillægger konsensus.

På s. 77 nævner JBK jøderne i Berøa (Apg 17,11), der gik hjem og granskede Skrifterne efter at have hørt Paulus og Silas tale. JBK bruger dem meget overraskende som argument for at give plads til flere tolkninger: "Hvis det på forhånd er givet, at en sådan granskning kun kan komme til ét resultat,

hvis den skal være bibeltro, er det ganske enkelt ikke længere granskning og dermed heller ikke længere udtryk for bibeltroskab ..."

Den brug af Apg 17,11 holder ikke, for vi må gå ud fra, at Paulus og Silas netop kun havde ét budskab og ikke en vifte af forskellige tolkninger at vælge imellem.

Desuden skelner JBK ikke mellem *intentionen* om at være bibeltro og om en *given* *tolkning* er bibeltro. Den personlige intention kan sagtens være ægte, selvom man konkluderer forkert.

Jeg tror, at JBK bl.a. går skævt i sin skelnen mellem Bibelens autoritet og tolkningerne af den, fordi han i sidste ende ser en afvisning af en *given* *tolkning* som en afvisning af, at *personen* med denne *tolkning* skulle kunne være kristen (s. 124). Det er jo ikke nødvendigvis tilfældet: Selv-

om jeg fx er uenig med JBK i nogle af hans konklusioner, betvivler jeg ikke dermed hans kristne tro.

Også andre dele i bogen har frustreret mig, men alligevel ser jeg den som et relevant indspark og vil anbefale interesserede at læse den – med sund kritisk sans. JBK's mål med bogen bakker jeg stadig op om. ■

Følg mig

BOGANMELDELSE AF MICHAEL AGERBO MØRCH

Følg mig

Invitation til at leve i tro

Daniel Hougaard, Kristian Nakskov Kappel og Andreas Østerlund Nielsen (red.)

Dansk Oase og Mediacellen
326 sider, kr. 159,-

Dansk Oase har igennem tre årtier kaldt til fornyelse i den danske folkekirke med særlig vægt på karismatik og discipelskab. Det er vel næppe gået manges næse forbi, at det ofte er sket i clinch med de traditionelle vækkelsesbevægelser, herunder Luthersk Mission. Det er således svært at skrive en anmeldelse, som ikke anses for at være et partsindlæg, men min intention er dog alene at forholde mig til nærværende bog – om det lykkes, må være op til læseren at vurdere.

Bogen er ganske omfattende med hele 32 artikler foruden et forord, en indledning og en stribe "optakter" til fire af de seks hoveddele – som noget spøjst kaldes kapitler.

Udgivelsen er et udkomme af Dansk Oases "Udvalg for Teologisk Innovation", og man forsøger netop at være kreativ og innovativ ved at inddrage en stribe perspektiver, som normalt ikke bliver dækket i en bog om discipelskab, fx handicappedes rolle i kirken og kirkelig yoga.

Trosforståelse

Indledningens allerførste sætning sætter tonen for bogen

Det er en meget praksisorienteret trosforståelse, men den mangler væsentlige sider

ved præcist at formulere den trosforståelse, som er gennemgående: "At tro på Gud er en måde at leve sit liv på, at leve i tro. At leve i tro på Gud er at leve sit liv på en måde, som svarer til hvem Gud er, og til hvad mennesker er" (s. 11).

Det er en meget praksisorienteret trosforståelse, men den mangler væsentlige sider. Man kan opsummere Bibelens trosbegreb med en treklange: tillid til Gud, tilslutning til en lære og en mystisk forening med Kristus, der ved troen bor i hjertet. Den anden brik, tilslutningen til læren, er generelt markant underbetonet i denne bog.

Bogen er struktureret over "vejen" som metafor, og det giver god mening at reflektere over discipelskab via det bilde. Livet i dets hele kan betragtes som en vandring, og troens liv med vækst i helliggørelse ligeså.

I første "kapitel" gennemgår Ole Skjerbæk Madsen i to artikler Bibelens syn på discipelskab og dets konsekvenser for nutidens discipelskab. Dernæst følger et bundt artikler om indgangen til troen, herunder dåben, barndommen, ungdommen og konfirmationen. Kapitel 3 handler om voksnes tro, mens kapitel 4 har fået titlen "Vejen går via korset" og handler om discipellivets udfordringer, herunder lidelse, modstand og afkald. Kapitel 5 fokuserer på helliggørelse, kirkeliv og mission (de dele er dog også dryppet ud over de forrige kapitler). Kapitel 6 er to afsluttende refleksioner, som nok er udgivelsens tungeste rent teologisk.

Dette lille vue giver en fornemmelse af, hvor strittende udgivelsen er. Så vidt jeg kan vurdere, har den redaktionelle proces været meget fri, og

Der er både artikler, der er decideret fremragende, og artikler, hvis indhold jeg slet ikke kan forlige mig med

den enkelte forfatter har løbet med det ærinde, han/hun fandt inspirerende. Det giver nogle meget engagerede og generelt læseværdige artikler, men den røde tråd er blevet væk i høstakken sammen med nålen.

Dermed føler jeg mig også ret fri til at vælge og vrage i udgivelsen, hvilket kan være dejligt, for der er både artikler, der er decideret fremragende, og artikler, hvis indhold jeg slet ikke kan forlige mig med.

Stjernes kud

Først et par stjernes kud. Jeg kan faktisk ikke huske, at jeg nogensinde har læst en mere spændende tekst om familiens trosliv end Sara Dahlmanns artikel "Forældre giver troen videre i familien" (s. 68-76). Den emmer af livsnær praksis og gode refleksioner.

Hun betonar, at forældrene skal lede børnene ind i et hverdagskristenliv, hvor de

med integritet viser børnene, at troen på Jesus er aktiv også i dagligdagen. Familien er fælles om at være en missionsstation, så både gæstfrihed over for børnenes venner og åbne døre for svage er en sag, man er fælles om. Gode, faste vaner med fælles andagtsliv gives der også konkrete tips til.

En anden god artikel er "Dåb og oplæring gør danskere til disciple" af sognepræsterne Elon Jepsen og Peter Heini Glistrup. Artiklen argumenterer for, at dåb og oplæring hører sammen, men det betyder ikke, at ikke-kristnes børn ikke skal døbes, for forældrenes indstilling til kristendommen skal ikke hindre børnenes adgang til Kristus. De argumenterer for åbent nadverbord, for de ser en mulighed for en "Emmaus-begivenhed", hvor de ikke-troendes øjne åbnes ved brødets brydelse. Selvom jeg ikke vil lægge alle snit, som de to gør, så er teksten rig på eksempler, velovervejede praksis

og både teologisk og eksegetisk refleksion.

Mindre heldige

I det mindre heldige felt springer Merete Dalsgaards artikel "At gå med Jesus i børnehøjde" i øjnene. Så vidt jeg kan læse, er hun millimeter fra at benægte arvesynden og dens konsekvenser. Sætninger som: "Man kan sige, at vi begynder livet med et medfødt potentiale for og en gudgiven længsel efter fællesskab med Ham" og: "barnet har en naturlig tilid til Gud som alle tings skaber" (s. 78), er jo milevidt fra den bibelske lære om menneskets afgrundsdybe fald. Eller som den Augsburgske bekendelse siger i klar tale: "Alle mennesker, der frembringes på naturlig vis efter Adams fald, fødes med synd. Det vil sige uden frygt for Gud, uden tillid til Gud og med ondt begær og stræben." Det er jo det stik modsatte af, hvad Dalsgaard skriver!

En anden tekst, som stritter, er den afsluttende artikel "At være mennesker i Guds mission" af Andreas Østerlund Nielsen, der også er en af tre redaktører på bogen. Teksten er både udfordrende og kreativ – som tekster fra hans hånd plejer at være – men den grundlæggende forståelse af "Guds rige" er markant anderledes end den, jeg henter ud af de bibelske tekster.

Nogle gange er teksten dog også så kringlet, at jeg har svært ved at fange pointen. Den første sætning lyder fx "Gud ønsker, at alle mennesker skal følge efter og følges med Jesus ind i den verden, som Gud har skabt og elsker" (s. 316). Hvordan går man som menneske "ind i" verden? Og hvad står "verden" for her? Jeg kan ikke gennemskue det.

Hans forståelse af evangeliet er så bred, og forsoningen så indforstået, at skabelsesplanen og frelsesplanen smelter helt sammen: "Evangeliet er,

Jeg synes, der er meget at lære af Dansk Oase. Men der er desværre også et fokus, hvor alle de mange indslag og omveje fører til et svækket evangelium

at ethvert menneske lever i en verden, som er elsket af Gud, og ved at følge Jesus kan træde ind i en historie om verden, som ender godt" (s. 319).

Nielsen kalder det et "holistisk" eller "integreret" syn på Guds mission i verden, men selvom det er rigtigt, at Gud altid møder os som hele mennesker, og at der ikke er et eneste frimærke i verden, som ikke er i relation til skaberguden, så er vores relation til Gud dog alligevel centreret omkring den synd, der adskiller, eller den nåde, der genforbinder os med Gud. Guds rige-tanker er i Nielsens teologi simpelthen for bred og betoner for ensidigt, at Guds rige "realiseres" nu.

Her savner jeg den klassiske og afbalancerede sprogbrug – allerede/endnu ikke – der

bedre fanger Bibelens undervisning: Guds rige er allerede kommet, men det er *endnu* ikke kommet fuldt ud.

Der er flere artikler, hvor indholdet burde kommenteres, og der er faktisk en fælles tråd her, nemlig et *meget* åbent kirkebegreb (se fx Skjerbæk Madsens to artikler). Så vidt jeg forstår det, så opererer de fleste med et stærkt center og en løs periferi uden klar afgrænsning.

Det giver i praksis en meget flydende overgang mellem kirke og ikke-kirke, hvilket er en pragmatik, der kan være effektiv nok, men som også mangler lidt af det salt, som kirken forstås som i NT. Det er for mig at se vigtigt at huske på, at målet ikke er at få folk ind i kirken, men at få dem ind i Guds rige – for nu at

bruge en terminologi, vi alle kan forstå. Det første kan ske med kulørte lamper og kælen snak; det sidste sker kun ved Ånd og kraft.

Forudsæt ikke evangeliet – proklamér det!

Jeg synes, der er meget at lære af Dansk Oase. Deres store tilid til Guds virke i dag; deres stolthed over at kende Gud, som de frimodigt sætter ord på; deres fokus på også at huske første og tredje trosartikel; deres insisteren på, at retfærdiggørelse og helliggørelse hænger sammen; deres forsøg på at formulere en klar teologi om Guds rige (som jo fylder meget i evangelierne, men som næsten intet fylder i den forkyndelse, jeg lytter til i LM) – og der kunne nævnes mere.

For alt dette synes jeg, at Oase smider meget konstruktive kort på bordet, og det kommer klart til udtryk i denne udgivelse. Der er virkelig meget at hente. Men der er desværre også et fokus, hvor alle de mange indslag og om-

veje fører til et svækket evangelium, og hvor Gud ikke får lov at tale til os i lov og evangelium.

Der er virkelig et skel i denne verden mellem troende og vantro, og verden vil – uagtet at den er skabt og elsket af Gud – gå fortabt og brænde op, så en ny himmel og en ny jord kan bestå til evig tid. Gud vil forløse sin skabning, men han gør det ved at nyskabe. Og de mennesker, som skal leve foran Guds ansigt i evighedernes evigheder, er alene dem, der er blevet tilgivet ved troen på Jesu stedfortrædende soning. Det er vi nødt til at være meget tydelige om, for ellers svigter vi de mennesker, vi forsøger at nå med evangeliet. Det kunne og burde være tydeligere i *Følg mig*.

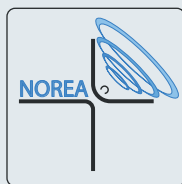
Jeg stemmer for, at vi tager det bedste med fra denne bog, men samtidig fastholder med den amerikanske teolog, Matt Chandler: Don't assume the Gospel – make it explicit! (Forudsæt ikke evangeliet – proklamér det!) ■

Evangeliet til alle folk – mere inspiration ...

DLM.DK/LM-INTERNATIONAL

Se muligheder og opgaver i
LM's internationale mission

NOREA.DK

Støt mediemission
over alle grænser

LMH.DK/VIDEO-MISSION

Lyt til bibeltimer fra
konferencen *Mission*

LÆS BØGER OM AT DELE EVANGELIET MED ANDRE

**TAL OM JESUS
– OGSÅ NÅR DET ER SVÆRT**

Rico Tice
Lohse 2018
122 sider, kr. 99,95

**KALD OG KONSEKvens
– ET LIV I INTERNATIONAL MISSION**

Annelise og Axel Rye Clausen
LogosMedia 2018
248 sider, kr. 249,95

UDGIVER:

Luthersk Mission
 Industrivænget 40
 3400 Hillerød

WWW.BUDSKABET.DK

TEMA:

Evangeliet til alle folk!

"Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som er for hele folket ..."

"For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn ..."

"Og se, der var en stor skare, som ingen kunne tælle, af alle folkeslag og stammer og folk og tungemål; de stod foran tronen ... og råbte med høj røst: 'Frelsen kommer fra vor Gud ...'"

Bibelen lægger ikke skjul på, at Guds hjerte banker for alle folk, alle slags mennesker. Evangeliet er for alle. Det sætter dermed også en dagsorden for kristne mennesker og fællesskaber. Gud vil inddrage os i, at evangeliet formidles til alle folk.

Når vi vil dele evangeliet med vores eget folk, er det gavnligt at overveje, hvordan danskere generelt tænker om tro og kristendom. Det kan også være inspirerende at kende de konkrete behov og udfordringer hos forskellige folk – uanset om det er i Køge, Cusco, Ankara eller Kragelund.

Læs selv videre ... og bliv motiveret til (fortsat) at være med i Guds store mission: evangeliet til alle folk!

Vi må ikke ende i en bibelsk relativisme, hvor vi i ydmyghed over for den store grad af fortolkning, der til hver en tid vil være i forbindelse med at forstå en tekst, ender med at sige, at det hele er så kompliceret, at vi egentlig ikke rigtig kan sige noget som helst

SIMON HAUGE LINDBJERG SIDE 31

FOTO: ISTOCKPHOTO

Skal vores kristne vidnesbyrd handle om at vise, hvor langt vi kan spænde elastikken, uden den springer?

HORISONT SIDE 21